

MONORI PETŐFI ÓVODA

2200 Monor, Petőfi S. u. 29.

Tel./fax: 29/411-244

E-mail: petofiovoda@monor.hu

OM- azonosító: 202512

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Legitimációs eljárás	
Elfogadta: A Monori Petőfi Óvoda Nevelőtestületeszámú Határozatával..... nevelőtestület nevében névaláírás	Vélemény/ egyetértés nyilvánító: szülői szervezet nevében névaláírás
Egyetértés kinyilvánító: Fenntartó nevében névaláírás	Jóváhagyta: Intézményvezető névaláírás p.h.számú Határozatával
A dokumentum jellege: Nyilvános	
Megtalálható: A vezetői irodában	
Hatályos: 2021. 09. 01.	Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig
Verziószám: 8	Készült:eredeti példány

Monor, 2021.

1. Bevezető	5
1.1. Törvényi előírások figyelembe vétele	5
1.2. Az Intézmény adatai	6
1.3. Küldetésnyilatkozat	7
2. Helyzetkép.....	8
2.1. Óvodánk bemutatása.....	8
2.2. Személyi feltételek	10
2.3. Tárgyi feltételek.....	11
2.4. Intézményünk eszköz rendszere	11
2.5. Óvodaképünk.....	12
2.6. Gyermekképünk.....	13
2.7. Pedagógusképünk	13
3. Intézményünk nevelési céljai, alapelvei, feladatai	15
3.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés	19
3.1.1. A testi egészség védelme - szomatikus nevelés.....	20
3.1.2. A lelki egészség védelme – pszicho-higiénés nevelés.....	22
3.1.3. Szociális, társadalmi egészség védelme – szociohigiénés nevelés.....	23
3.2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	24
3.2.1 Érzelmi nevelés.....	24
3.2.2 Értékorientált közösségi nevelés.....	27
3.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	30
3.3.1 Anyanyelvi nevelés, fejlesztés.....	30
3.3.2 Értelmi nevelés, fejlesztés	32
4. Az óvodai élet tevékenységformái	34
4.1 Játék	35
4.2 Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	38
4.3 Verselés, mesélés.....	40
4.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	41
4.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	42
4.6. A külső világ tevékeny megismerése	43
Matematikai tartalmak	45
4.7. Mozgás.....	47
4.8. Munka jellegű tevékenység	49
5. Az óvoda ünnepei, hagyományai	52

6. Esélyegyenlőségi program	56
6.1. Integrációs feladataink.....	58
6.1.1. Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációja	59
6.1.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja	60
6.1.3. Tehetséggondozás.....	64
6.2. Gyermekevédelem, szociális segítségnyújtás, egészségügyi ellátás feladatai	65
7. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei	68
7.1. Az óvodába lépés feltételei.....	68
7.2. Az iskolába lépés feltételei	68
8. Kapcsolattartás	71
8.1. Kapcsolattartás a családdal	71
8.2. Kapcsolattartás közoktatási intézményekkel és egyéb szervezetekkel.....	75
8.3 Intézményen belüli kapcsolattartás.....	78
9. Az óvodai élet megszervezése.....	80
9.1. A csoportok szervezése	80
9.2. Gyermekelelmezés.....	82
9.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése	83
10. Dokumentálással kapcsolatos feladatok.....	85
11. A nevelési program nyilvánossága.....	87
11.1. A hozzáférhető elhelyezés biztosítása	87
11.2. A tájékoztatás kérés és erre a tájékoztatás adás rendje.....	88
12. Záró rendelkezések.....	89
12.1. A program hatálya, hatályba lépése.....	89
12.2. A felülvizsgálat rendje.....	89
13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	90
1.SZ. MELLÉKLET: BESZOKTATÁSI ÉS VISSZASZOKTATÁSI TERV	91

1. BEVEZETŐ

1.1. Törvényi előírások figyelembe vétele

Programunk a 255/2009. (XI. 20.) Korm. Rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló **363/2012. (XII. 17.)** Korm. rendelet módosítása alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi (városi) óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva az 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvényt valamint, az azt módosító 1999. évi LXVIII. számú és 2003. LXI. törvényt, a 2006. LXXI. számú, a 2007. LXXIX. számú törvényt, és a városi köznevelési intézkedési terv irányelveit.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

- 32/1997. (XI.5.) számú-, valamint az azt módosító 19/2001. (III. 29.) OM rendelet és a 18/2002.(IX.29.) OM rendeletről, a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei
- 23/1997. (VI.4.) számú MKM rendelet és az azt módosító 37/2000. (X.29.) rendelet a Fogyatékos gyermekek nevelésének irányelveiről ez alapján készült a 2/2005. (III. 1.) OM rendelet
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelete a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 185/1999. (XII.13.) Korm. Rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, amely a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. Rendeletet módosítja
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
- 2007. évi I. tv. A szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 22/2013. (III.22.) EMMI rendelete egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről

1.2. Az Intézmény adatai

Az intézmény megnevezése:	Monori Petőfi Óvoda
Az intézmény székhelye:	2200 Monor, Petőfi S. u. 29.
Az intézmény telephelye:	Mesevár telephely 2200 Monor, Bajcsy-Zsilinszky E. u. 11.
OM azonosítója:	202512
Telefon/fax száma:	29 /411-244
e-mail címe:	petofiovoda@monor.hu
Intézményvezető:	Szilágyiné Zsember Ágnes

1.3. Küldetésnyilatkozat

*„Szent kincs a gyermek teste-lelke,
szeretni kell azt melegen, és fölnevelni féltő gonddal,
hogy tiszta, jó, erős legyen.”*

/Szemplér Ferenc/

Nevelőmunkánk során fontosnak tartjuk:

- *szeretetteljes, biztonságérzetet adó érzélem-gazdag elfogadó óvodai légkör megteremtését;*
- *a gyermekek testi, lelki, biológiai szükségleteinek kielégítésével a gyermek egészséges testi-lelki-értelmi fejlődésének megalapozását;*
- *egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételét;*
- *az egészséges életmód szokásainak kialakítását;*
- *óvodásaink harmonikus személyiségfejlődésének elősegítését;*
- *a világ komplex felfedeztetésén, megismertetésén keresztül erkölcsi érzelmeik értelmi képességei formálását, hogy ez által képessé váljanak az iskolai életmódra;*
- *a gyermek kommunikációs képességének fejlesztését változatos tevékenységek által, tevékenységeken keresztül.*

A teljes gyermeki személyiség fejlesztése, a testi és lelki szükségletek kielégítése során óvodánkban az érzelmi nevelést és az egészséges életmódra nevelést kiemelten kezeljük. A tevékenységek megszervezése során törekszünk az egészséges életvezetést megalapozó szokások kialakítására, olyan családi, fészek-meleg óvodai légkör biztosítására, melyben a gyermeket szeretet, biztonság, elfogadás, törődés veszi körül.

2. HELYZETKÉP

2.1. Óvodánk bemutatása

Óvodánk Monor szívében helyezkedik el a vasútállomás közelében.

Mérföldkövek óvodánk életében:

- Nem gyermekintézménynek épült, csak 1977 óta működik óvodaként. A Monori Kossuth Lajos Óvoda tagóvodájaként nyitotta meg kapuit.
- 2000.01.01- től Petőfi Óvoda néven önállóan működött 3 csoportos óvodaként.
- 2008. 07.01-től a Monori Kossuth Lajos Óvoda Petőfi Tagintézményeként fogadta az óvodásokat.
- 2013. 07.01-től Monori Petőfi Óvoda néven ismét önálló lett.
- 2014. 09.01-től Három csoportos intézményünk 4 csoportosra bővült.
- 2020.08.01-től pedig ismét bővült a monori Bajcsy-Zsilinszky utcába épülő, 3 csoporttal rendelkező Mesevár telephellyel.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink érzelmileg kiegyensúlyozottak legyenek, biztonságban érezzék magukat, hiszen ez fejlődésük alapja. Igyekszünk minél többféle, változatos tevékenységbe bevonni óvodásainkat, hiszen valljuk, hogy tevékenységeken keresztül lehet eredményesen fejleszteni gyermekeinket, úgy, hogy később képessé váljanak iskolai feladataik ellátására. Az óvodai tevékenységek tartalmát a helyi természeti és társadalmi környezet adta városi szintű lehetőségeket kihasználva valósítjuk meg. Mivel mindkét óvoda a város központjához közel helyezkedik el, nagyobb lehetőségünk van a társadalmi környezet megismertetésére.

Monori Petőfi Óvoda

A csoportszobák a gyermeköltözőből nyílnak. Három csoportszoba lambériával borított, összességében a csoportszobák barátságosak, derűt árasztanak, A termeket természetes anyagokból készült dekorációval próbáljuk otthonosabbá tenni. Óvodánk berendezési tárgyai a gyermekek testméretéhez igazodva, azok önálló használatát teszik lehetővé. Az egészség megőrzésének, a kulturhygiéniai szokások kialakításának és megerősítésnek érdekében minden gyermeknek a jellel ellátott tisztálkodási eszközeit az óvoda kezeli. Az óvoda két mosdóval rendelkezik, mely a csoportoktól összehangolt munkát követel meg.

Az udvart az intézmény épülete (és zárt kerítése) veszi körül melynek eredményeképpen családias, biztonságos, barátságos teret tudunk biztosítani a gyermekeknek. Mozgásigényük kielégítésére természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközök állnak rendelkezésükre. Udvarunkat sövény telepítésével, parányi kert kialakításával tettük hangulatosabbá. Ennek gondozásába bevonjuk óvodásainkat is.

Monori Petőfi Óvoda Mesevár Telephelye

Az intézmény Monor Város szívében helyezkedik el, az épület óvodának készült, 2020.09.01-től nyitja meg kapuit a gyermekeknek. Mindhárom csoportszobához saját mosdó került kialakításra. Az ingatlan sajátossága miatt egy közös előtér biztosítja az gyermekek öltözködésének lehetőségét. A használhatóság jegyében a csoportszobák és az öltözőszekrények is színekkel lettek megkülönböztetve egymástól és a padlón apró színes lábnyomok segítik az eligazodást. A csoportszobák berendezése, bútorzata - az óvodapedagógusi ötletességnek, leleményességnek köszönhetően - esztétikus, dekoratív, jól szolgálja a gyermeki tevékenységeket.

Az épület mögött helyezkedik el az óvoda részben zárt udvara mely családias, biztonságos, barátságos teret biztosít a gyermekeknek. Mozgásigényük kielégítésére természetes anyagokból készült mozgásfejlesztő eszközök állnak rendelkezésükre.

Az intézmény szociokulturális háttere

Intézményünk felvételi körzete Monor város közigazgatási területén belül főleg a vasút város felé eső része.

A legtöbb családból nyugodt, kiegyensúlyozott gyermekek érkeznek az óvodába. Monoron a családok összetétele igen változó. Sok a fővárosba bejáró dolgozó szülő, ugyanakkor megtalálható a munkát kereső, illetve a háztartásbeliként otthon tartózkodó szülő is. Óvodásaink szociális helyzete igen változatos képet mutat, főként a családok anyagi helyzetében, kulturális körülményeiben.

Telephelyünk a Tabánnak nevezett, többségében romák lakta városrészből is fogad gyerekeket. A gyermekek egy része olyan szegregált környezetből érkezik, amely megnehezíti számukra a szocializáció folyamatát. Így intézményünk is bekapcsolódik az itt zajló felzárkóztató folyamatokba óvodásainkon keresztül. Feladatunknak érezzük segíteni a család valamennyi tagját a többségi társadalom érték- és normarendszeréhez való minél sikeresebb alkalmazkodásban.

Ezért az óvodában folyó nevelő-oktató munkát úgy kell szerveznünk, hogy a nehéz körülmények között élő, szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeket felzárkóztassuk.

2.2. Személyi feltételek

Óvodánkban a nyitvatartási időben a törvényi háttérrel összhangban biztosítjuk óvodapedagógus jelenlétét a nevelő- fejlesztő tevékenységekhez. Személyi feltételek terén egyre nagyobb kihívást jelent az óvodai nevelő fejlesztő munkához megfelelő végzettségű szakember biztosítása.

Minden óvodapedagógus a családi, szeretetteljes, derűs óvodai légkör kialakítását tartja legfontosabb feladatának. Az egy csoportban dolgozók együttműködésében, az óvodapedagógusok – dajkák kapcsolatában, törekszünk a feladatorientáltság, segítőkészség, jó kommunikációs összhang megteremtésére. A csoportvezető óvodapedagógusok folyamatosan tájékoztatják a dajkát a csoport nevelő munkájával kapcsolatos feladatokról. A dajka együtt tevékenykedik a csoporttal.

A tervezésnél törekszünk arra, hogy a kiscsoporttól a csoportot beszoktató óvodapedagógus lehetőség szerint nagycsoportig, három éven keresztül nevelje a gyermekeket, hiszen a gyermek életkori sajátossága, hogy szociális kapcsolataiban igényli (a személyes kötődés miatt) az állandóságot.

<i>Monori Petőfi Óvoda</i>	<i>Mesevár telephely</i>	<i>Munkakör</i>	
<i>Fő / álláskeret</i>			
9 fő	6 fő	Óvodapedagógus	
1 fő	1 fő	Pedagógiai asszisztens	
4 fő	3 fő	Dajka	
1 fő	-	Óvodatitkár	
4 fő	3 fő	Egyéb technikai dolgozó	
1 fő	1 fő	Ebből	Karbantartó, részmunkaidős
2 fő	1 fő		Intézménytakarító teljes/részmunkaidős
1 fő	1 fő		Konyhai alkalmazott
19 fő	13 fő	összesen	

Óvodánk nevelő közössége elhivatott a pedagógiai programban megfogalmazott célok megvalósításában. Az óvoda szervezeti rendszerében arra törekszünk, hogy ismereteinket tovább gyarapítsuk tanfolyamokon, továbbképzéseken való részvétellel, s az így szerzett tudást, tapasztalatot egymásnak átadjuk.

- Nevelőtestületünk tagjainak többsége módszertani kultúrájukat folyamatosan megújítva szívesen vesz részt az óvodai nevelés tevékenységformáihoz kapcsolódó továbbképzéseken.
- Óvodapedagógusaink a napi nevelőmunkában jelentkező nehéz, problémás nevelési helyzetek megoldására irányuló továbbképzéseken az elmúlt években is szívesen vettek részt. Szakmai megoldásokkal gazdagodtak, módszertani eszköztáruk bővült.

Az óvoda szervezeti rendszerében fontosnak tartjuk, ösztönözzük, hogy az óvodapedagógusok törekedjenek ismereteik gyarapítására önképzéssel is, illetve vegyenek részt továbbképzéseken, törekedjenek másoddiploma megszerzésére.

2.3. Tárgyi feltételek

Intézményünk nevelőmunkája két épületben, 7 csoportban, két felszerelt tornaszobában folyik. Épületeink többsége megfelelő komforttal, infrastruktúrával, - az ÁNTSZ előírásainak megfelelő feltételekkel rendelkezik.

Mindkét épületben a fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus munkájához nyugodt körülményeket biztosít az erre a célra kialakított fejlesztő szoba. Az intézmény elkülönítő, orvosi szobával is rendelkezik. A felnőttek számára öltöző, zuhanyzó áll rendelkezésre. A mosást, vasalást külön erre a célra szolgáló helyiség biztosítja. Az óvodák állagmegóvása és a felújítási munkálatok végzése anyagi lehetőségeinkhez mérten valósulhatnak meg. A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 2. sz. melléklete által előírt kötelező (minimális) eszközöiről és felszereléseiről tekintetében a neveléshez szükséges eszközökkel mindkét óvodánk rendelkezik. A hiánypótlás és megújítás folyamatosan történik. Hiányosságaink pótlására törekszünk, azon túlmenően pedig mindent megteszünk, hogy az eltérő szociokulturális helyzetű családok gyermekeit megfelelő külső és belső környezetben fogadjuk. Az utóbbi időben nagy hangsúlyt fektettünk az udvarok korszerűsítésre, továbbra is igyekszünk az udvar felszereltségét bővíteni fából készült mozgást fejlesztő játékokkal, udvari homokozó eszközökkel. Folyamatban van az udvar árnyékolásának kialakítása.

Intézményi szinten rendelkezünk: fénymásolókkal, projektorokkal, digitális fényképezőgéppel, számítógépekkel, TV-vel.

Szakmai könyveink feltöltése folyamatosan történik. A beszerzéshez a költségvetési kereteinken túl maximálisan kihasználjuk az alapítványi, pályázati és egyéb saját bevételi lehetőségeket.

2.4. Intézményünk eszköz rendszere

Az óvoda eszközrendszerének bővítését, pótlását a beszerzések ütemezését (a vonatkozó jogszabályt is) figyelembe véve anyagi lehetőségeink, az éves költségvetés adta lehetőségek függvényében törekszünk megvalósítani.

- Költségvetésből vásárolt alapvető eszközökkel rendelkezik az intézmény.
- Egyéb forrásból (pályázatok, alapítványi támogatás) új fejlesztő játékok, eszközök, bábok folyamatos beszerzését törekszünk biztosítani.
- Várható eszközigeny a program megvalósításához: a jelenlegi állapot szinten tartásával biztosítjuk a megvalósítást az eszköznormában meghatározottaknak és ütemezésüknek megfelelően.

2.5. Óvodaképünk

Óvodásaink számára biztosítani kívánjuk az optimális feltételeket, mint a **szeretetteljes, derűs, a jó családi mintát követő, befogadó (inkluzív)**, elfogadó, fészek-meleg óvodai légkört. A gyermekek nevelése során kiemelt feladatunk az óvó-védő, szociális nevelőmunka.

Intézményünkben minden gyermeket megillet személyiségének feltétel nélküli elfogadása, szeretete, tisztelete. Hogy megbecsülés és bizalom övezze, szükségleteit kielégítsék, fejlődését elősegítő egyéni bánásmódban részesítsék.

Partnereink számára fontos szempont, hogy az intézmény jól megközelíthető, biztonságos környéken legyen. Környezete, kertje, épülete legyen rendezett. Az épület belülről sugározza a tisztaságot, jó ízlést, tükrözze funkcióját.

Hangsúlyozzuk a **család elsődleges szerepét** a gyermek nevelésében, amelyben az óvoda esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. Nevelőtestületünk tudatosan törekszik a családdal való nevelő, **partneri viszony** kialakítására és fenntartására. Ezt szeretnénk alátámasztani pedagógiai szaktudásunkkal. Arra törekszünk, hogy az óvodáskor ideje alatt a családdal együtt megteremtjük a nyugodt, kiegyensúlyozott, vidám gyermekkort.

A gyermekek természetes kíváncsiságát kihasználva, **élmények** biztosításával a **szabad játék** keretei között szervezzük meg azokat a tevékenységeket, amelyek során fejlődik a gyermek gondolkodása, tanulási kedve és képessége, mozgása, nyelvi és esztétikai kifejező képessége, társaival való kapcsolata, magatartása. Nevelő-fejlesztő tevékenységünk a gyermekek fejlődési ütemére, életkori sajátosságaira épül. Munkánk ösztönző, fejlődést segítő, hiteles, pozitív értékelésre alapozódik. Nevelőink példaadó magatartásával, szervezett tevékenységek által segítjük a gyermekek **környezettudatos** magatartásának kialakulását.

Törekszünk arra, hogy óvodásaink iskolai életbe való beilleszkedése zökkenőmentes, gördülékeny legyen. Az **egyéni képességfejlesztés** és **differenciált bánásmód** módszerével lehetőséget teremtünk a hátrányos helyzetű, valamint a **sajátos nevelési igényű, migráns** gyermekek esélyegyenlőségének megteremtésére és a különleges képességű gyermekek tehetséggondozására is.

Óvodánk minden dolgozója törekszik arra, hogy a gyermekek számára a nevelés, fejlődés optimális feltételeit biztosítsa. Ennek megvalósítása érdekében törekszünk arra, hogy a folyamatos fejlődés, fejlesztés igénye kialakuljon ill. tükröződjön mindennapi munkánkban.

Célunk, olyan óvodai arculat kialakítása, amelyben kiemelt szerepet kap:

- barátságos, fészek-meleg, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése;
- a gyermekek érdekeinek mindenek fölötti szem előtt tartása, gyermekközpontúság;
- szervezeti kultúra fejlesztése;
- partnerközpontúság;
- együttműködés.

2.6. Gyermekképünk

Komplex nevelői hatásokkal biztosítjuk, hogy az óvodánkba járó gyermekek **öntevékeny, boldog, alkotni tudó személyisége** erősödjön. Olyan tulajdonságokkal rendelkezzenek gyermekeink, amelyek az eredményes életvezetés szempontjából lényegesek. Elfogadják a különbözőséget ismerik és képesek kielégíteni saját szükségleteiket. Nyitottak, eredményesen **kommunikálnak**, tudnak **együttműködni** társaikkal, a különbözőségekkel természetes módon tudnak együtt élni, koruknak megfelelő mértékben empatikusak, szolidáriak (HH, HHH migráns és SNI gyermekekkel). Testi-lelki harmóniában vannak önmagukkal és környezetükkel. Fejlődésük önmagukhoz mérten folyamatos, amelyben természetes módon megmutatkozhat a kiemelkedő ugrásszerű fejlődés, a stagnálás, vagy esetenkénti visszaesés is. Olyan nyitott, kiegyensúlyozott személyiségű **gyerekeket szeretnénk nevelni**, akik:

- gyermekkorukat boldogan, kiegyensúlyozottan, békében, félelemmentes környezetben élhetik meg,
- gazdag élményanyag birtokában, pozitív érzelmi háttérből indulva jó problémamegoldó készséggel rendelkeznek,
- önállóan tudnak cselekedni,
- nyitottak a szépre és szeretik,
- óvják környezetüket.

A gyermek tisztelete, a belé vetett bizalom, az iránta érzett felelősség a jól szervezett óvodai életben optimális talaja a nyitott személyiség kibontakoztatásának.

Meggyőződésünk, hogy a **családdal együttműködve** lehet igazán kiegyensúlyozott, boldog gyermeket nevelni.

2.7. Pedagógusképünk

Programunk kulcsfontosságú szereplője az óvodapedagógus. A gyermek utánzási hajlamából eredően azonosulni akar a szeretett személlyel. Megjelenése biztosságot, nyugodtságot sugározzon, lényeges, hogy mit és hogyan mond és cselekszik. Meghatározó, hogy milyen értékekkel rendelkezik, mit alakít ki, és örökít át a gyermekekbe.

Emberi és kulturális értékek: szeretet, jóságosság, szépség, harmónia, tolerancia, élet és természet szeretete.

Társas kapcsolatok szempontjából: jó kommunikáció, mások tisztelete, kollegialitás, együttműködés, barátság, hűség, hagyományápolás, empátia.

Mindennapi élet értékei: kulturált viselkedés, udvariasság, segítőkészség, alkalmazkodás, rugalmasság, kreativitás, türelem

Munkához való hozzáállás: hivatásszeretet, folyamatos önképzés igénye, megújulás képessége.

A pedagógusok megnyilvánulásai beépülnek a gyermek személyiségébe ezért nagyon fontos a pozitív óvodapedagógusi modell.

Az óvodapedagógus pozitív, elfogadó magatartásával segítse elő, alapozza meg a gyermekcsoportban a különbözőség elfogadását, a segítségnyújtás és az elvárások helyes arányának megtanulását.

Alapvetőnek tekintjük, hogy az intézményünkben dolgozó pedagógusokra jellemző legyen:

- a gyermekek személyiségének, emberi méltóságának mindenkor tiszteletben tartása,
- a pedagógiai optimizmus, hivatásszeretet,
- az egyéni különbségek elfogadása és a gyermekek arra való nevelése,
- a gyermekek életkorának, fejlettségének és személyiségének megfelelő eljárások megválasztása,
- az együtt érző, megértő, elfogadó attitűd, mely nemcsak a gyermekekkel, hanem a szülőkkel való kapcsolattartást is jellemzi,
- anyanyelvi- kommunikációs magatartásának pozitív modellértéke,
- a folyamatos önképzés, továbbképzésen való részvétel igénye, könyvtár, szakfolyóiratok állandó használata, a megújulni tudás képessége.

A szülőkkel való kapcsolatára jellemző:

- a kölcsönös tisztelet és megbecsülés,
- a gyermekekről nyújtott teljes körű és valós információ nyújtása,
- a családi vonatkozású információk szigorú titokként való kezelése

Az intézménnyel való kapcsolatára jellemző:

- kollegiális munkakapcsolat, mely őszinte és tiszteletteljes viszony,
- a nevelőtársak szakmai észrevételeinek nyitottan való fogadása;
- az óvoda belső életével kapcsolatos információk titokként való kezelése.

3. INTÉZMÉNYÜNK NEVELÉSI CÉLJAI, ALAPELVEI, FELADATAI

Óvodai nevelésünk célja:

- A gyermek teljes személyiségének kibontakoztatása, fejlesztése életkori és egyéni sajátosságai figyelembevételével, a játék, játékoság, tevékenykedtetés elveit középpontba állítva.
- Gyermekünk testi-lelki szükségleteinek kielégítése, érzelmi biztonságuk megteremtése, egészséges életvitel szokásainak megalapozása.
- 3 éves kortól az iskolába lépésig a gyermekek életre való felkészítése, szocializációja:
- Erkölcsi értékek, a társadalom által elfogadott normák közvetítése.
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével a gyermekek formálása, stabil szokásrendszer kialakítása, mely az érzelmi szükségletekre építve alapozza meg az egészséges életmód kialakítását.
- A különbözőség tolerálása, elfogadtatása - inkluzív pedagógiai szemlélet erősítése.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás és normarendszer megalapozása - érzelmi-, erkölcsi-, értékorientált közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- A 3-7 éves korú gyermekek fokozatos, de különösen az utolsó évben az iskolai nevelés-oktatásra való felkészítése, készség-képességfejlesztés. A nevelés folyamatában arra törekszünk, hogy gyermekünk az iskolai élet megkezdésére rendelkezzen megfelelő kompetenciával – önismerettel, önértékelő képességgel, tudjanak önállóan gondolkodni, testi-lelki-szellemi fejlettségük megfelelően az óvodáskor végére elérendő szintnek.
- Kommunikációs készség – szóbeli, hallgatás, megértés képessége- fejlesztése az oktató-nevelő munkába ágyazva.

Alapelveink:

- A családi nevelés elsődlegességének tisztelete
 - Intézményünkben valamennyi gyermeknevelésben résztvevő felnőtt a **partnerközpontú működés** híve, valljuk, hogy a családokkal együttműködve lehet eredményes nevelőmunkát végezni.
 - A nevelőnek vezető szerepe van a **biztonságos, szeretetteljes légkör** kialakításában, a gyermekek aktivitásának kibontakoztatásában, tevékenységük megszervezésében, személyiségük fejlesztésében.
- A gyermeki személyiség tiszteletének elve
 - A gyermek a nevelésnek nemcsak tárgya, hanem alanya is.
 - A gyermek, érdeklődő, befogadni akaró, az **önmegvalósítás** szándékával rendelkező lény.
- Az érzelmi biztonságon alapuló nevelés elve
 - Kiemelten kezeljük a gyermek **biztonságérzetének** megteremtését, személyes **kötődés** kialakítását, kölcsönös bizalom kiépítését

- Az óvodába kerülő gyermek biztonságát a szeretet szükséglete alapvetően befolyásolja, hiszen ez az alapja további fejlődésének, a társak felé fordulásnak, az önbizalom, önértékelés, kíváncsiság, szabad tevékenységválasztás, önmegvalósítás kialakulásának.
- Az egyéni bánásmód elve
 - A gyermekek **életkori és egyéni sajátosságainak** figyelembevétele. A gyermek fejlődését mindenkor a maga fejlődési fokához mérten kell biztosítani egyéni fejlesztése során.
 - Esélyegyenlőség elvének érvényesítése. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek integrált nevelése.
- Az egységes nevelő hatások elve
 - A **testi-lelki-szociális jólét** megteremtése és megőrzése pozitívan befolyásolja a nevelés hatékonyságát, a személyiség fejlesztését.
 - A játék-munka-oktatás folyamatát egységben kezeljük.
 - A szeretetteljes, derűs óvodai légkör megteremtésével biztosítjuk a gyermeki szükségletek kielégítését, a testi, érzelmi, szociális és értelmi képességek kibontakoztatását.
 - A gyermekek egyéni fejlesztése során a közösségi életben való érvényesüléshez szükségesek személyiségjegyek alakítása, erősítése.
 - Az óvodai élmények elősegítik az olyan érzelmek megélését, melyek mélyítik közvetlen környezetükhöz - természeti, társadalmi – való pozitív viszonyulást.
- A fokozatosság elve
 - A különböző tevékenységekben építünk a gyermekek meglévő ismereteire, tapasztalataira.
 - Az elv követeli a fokozatos áttérést az ismertről az ismeretlenre, könnyebbről a nehezebbre, illetve egyszerűbből az összetettre.
- A játékosság elve
 - A játéknak kiemelt szerepet tulajdonítunk. A gyermek dolga jót és jól játszani az óvodában.
 - Óvodánkban a gyermeki szabadság nem lehet szabadosság, s nem lehet korlátlanosság, mivel az egyes gyermekek szabadságát a másik gyermek hasonló szabadsága korlátozza.

A gyermekekkel foglalkozó valamennyi felnőtt nevelő magatartásában közvetíti a pozitív viselkedési normákat.

Programunk fő törekvése segíteni gyermekeinknél az önirányítást, a saját megoldások keresésének képességét, kulturált magatartási szokások kialakítását különböző tevékenységek által.

Óvodai nevelésünkben biztosítjuk a migráns (hazájukat elhagyni kényszerülő) és etnikumi kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, tiszteletben tartását.

Feladataink:

- Az óvodáskorú gyermekek testi-lelki **szükségleteinek kielégítése**. Az érzelmi biztonság szükségletének kielégítése: „fészekmeleg” óvodai légkör biztosítása, a gyermek biztonságérzetének megteremtése, kialakítása, személyes kötődés kiépítése.
- A **teljes gyermeki személyiség fejlesztése** a gyermekekhez közel álló módszerek alkalmazásával az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
 - A gyerekek önállósági és öntevékenységi vágyának segítése, pozitív magatartási modellek megmutatása, erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságok, szociális képességek és készségek, attitűdök, mint (együttműködés, önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, kitartás, akarat, feladat és szabálytudat, önzetlenség, figyelmesség, együttérzés...) fejlesztése, szokás és normarendszer megalapozása.
- Az **egészséges életmód**, életvitel megalapozásához szükséges szokásrendszer kialakítása a gyermek testi-lelki szükségleteinek figyelembevételével.
- Az **anyanyelvi nevelés** területén a tiszta, érthető, tagolt beszéd kialakítása, kommunikáció fejlesztése.
- **Érzelmi biztonságot** nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése. A kisgyermek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi, tárgyi feltétel megteremtése.
- Az önfelelt **játékhoz** szükséges feltételek biztosítása, megteremtése. A játék személyiségfejlesztő hatásának kiaknázása.
- Megfelelő ismerettartalmak, élmények, tapasztalatok szerzésével, figyelemfelhívással, a környezet megóvására, védelmére nevelés.
- A **gyermekek felkészítése az iskolai nevelés-oktatásra**. Olyan személyiség- készség-képességfejlesztés, melynek következtében alkalmassá válnak az iskolai életmódra.
 - Óvoda - iskola átmenet könnyítése.
- Az **esélyegyenlőség** megteremtése:
 - A hátrányos helyzetben élő, szociálisan sérült vagy bármilyen oknál fogva sajátos törődést igénylő gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése.
 - Az egyenlő hozzáférés biztosítása érdekében olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a **befogadó** attitűd természetes a külső és belső partnereink számára.
- Értékorientált közösségi nevelés megvalósítása:
 - Olyan emberi értékeket közvetítünk, rögzítünk, melyek a társadalom számára elfogadottak, ezáltal segítik a gyermekek eligazodását, helytállását a későbbi életszakaszokban.
 - Az emberi értékek hiteles közvetítésével pozitív mintát nyújtunk a gyermekeknek.
- Nemzeti identitástudat formálása:
 - A gyermekek közvetlen környezetének megismerése, megszerettetése, nemzeti ünnepeink megünneplése.

- **Keresztény kulturális értékek közvetítése.** A keresztény kultúra védelme óvodánkban jelenti:
 - az emberközpontúságot, a szeretet, a szolidaritás, az emberi méltóság tiszteletét, az elfogadás, befogadás értékeit.
 - a társadalomban elfogadott értékek, normák közvetítését, melyek segítik gyermekeink eligazodását, felelős döntések meghozatalát a későbbi életszakaszokban.
- Nevelésünk során hangsúlyozzuk, hogy a **gyermek nevelése elsősorban a család feladata** és kötelessége, az óvodai nevelés ebben esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be. A gyermek fejlődését az óvoda a családi neveléssel összhangban biztosítsa, segítse.

3.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés

Fontosnak tartjuk:

- Az élet és az egészség az embernek semmi mással nem pótolható, alapvető értéke
- Az egészség tartalmán a testi- lelki- társkapcsolati jólét hármas egységét értjük
- Az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben
- Egészségnevelésen olyan képességek fejlesztését, elsajátítását értjük, melyek az egészséget védik, fejlesztik, az egészség megtartását célozzák, képessé teszik a gyermeket az „egészségesebb” választására
- Az egészségnevelés a nevelés egész folyamatába beágyazódva valósul meg, ismeretátadó (tudatformáló) tevékenység, érzelmi-akaratú személyiségtulajdonságot formáló (nevelő) tevékenység, mozgósító szervező tevékenység.
- Az egészség védelme tanítható, fejleszthető

Célunk:

- Az egészségkultúra megalapozása, a gyermekek testi fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges életvitel iránt fogékony gyermekek nevelése, a „pozitív egészség” jegyében melyben a következő tartalmak dominálnak: életöröm, jó közérzet, kiegyensúlyozottság, megelégedettség, munkakedv, kreativitás, fittség, fizikai-pszichikai-szociális alkalmazkodó képesség.
- Egészségvédelmet megalapozó tartalmak – ismeretek, attitűd – közvetítése a gyermekek felé.

Feladatunk:

- kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt,
- egészséges életstílusokkal, életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, **melyek az egészséges magatartás kialakulását segítik.**
- Gondozzuk lelki (érzelmi, akaratú, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget alakítsunk ki.
- Elsődleges prevenció:
- gyerekek egészségben való megtartása
- szervezetük edzése, ellenállóvá tétele
- stresszhatások feldolgozására való felkészítésük

3.1.1. A testi egészség védelme - szomatikus nevelés

Higiénés nevelés

Feladataink:

Testápolás: testük gondozása, tisztálkodás.

Feladataink a testápolás területén:

- Kézmosás, kéztörölés, fogmosás helyes technikájának kialakítása.
- WC használat helyes módjának kialakítása, annak biztosítása, hogy minden gyermek szükség szerint menjen mosdóba.
- Minden gyermek a mosdóhasználat során saját eszközeit - törölköző, fogápolási eszközök - használja.
- Zsebkendő használat, fésű használat helyes szokásának kialakítása.
- A már kialakult helyes szokások erősítése.

Táplálkozás: a növekedés és fejlődés elengedhetetlen feltétele.

Feladataink a táplálkozás területén:

- Az óvodapedagógus ismerje meg az egyes gyermekek táplálkozási szokásait.
- Az étrenddel kapcsolatos véleményünket eljuttatjuk az ételt biztosító intézményhez.
- Önkiszolgálás, napos rendszer kialakítása.
- Étkezés esztétikus feltételeinek biztosítása (terítés kellékeinek igényessége).
- Az étkezés megszervezése és kulturált lebonyolítása.
- A gyermekek természetes étvágyának felkeltése, törekszünk az új ízek megkedveltetésére.
- Biztosítsuk egész nap folyamán a folyadékbevitelt.
- Szülők közreműködésével gyümölcs, zöldség nap kijelölése, gyümölcsök, zöldségek megkedveltetése, folyamatos biztosításuk az étrendben.

Öltözködés: védekezés az időjárás változásai ellen.

Feladataink az öltözködés terén:

- A gyermekek önállóságának, ízlésének fejlesztése.
- Öltözködés technikájának kialakítása, helyes technikák erősítése / öltözködés műveletének sorrendje, ami a könnyebb végrehajtást segíti /
- A szülőket arra kérjük, hogy a gyermekek óvodai öltözete legyen kényelmes, réteges, igazodjon a hőmérséklethez, biztosítsa a szabad mozgást.
- Szükséges főleg kiscsoportos korban egy garnitúra váltóruha.

- Pizsama, tornaruha, biztonságos, kényelmes váltócipő minden korcsoportban.

Környezet-higiénére nevelés

Olyan környezet kialakítása mely biztonságos, kényelmes a gyermekek számára.

Feladataink a környezet-higiénére nevelés terén:

Az óvoda udvarának tudatos tervezése:

- az udvar megfelelő kialakításával sokféle tevékenység biztosítása, a szabad mozgás lehetőségének megteremtésével;
- esztétikus, mozgásfejlesztő eszközök, udvari játékok bővítése – természetes alapanyagú pl. fajtékok vásárlása;
- napos – árnyékos részek arányának szinten tartása;
- különböző, megfelelő minőségű talajfelületek további kialakítása – füves terület létrehozása.

Az óvoda helyiségeinek berendezése a gyermekek igényeinek, testméreteinek megfelelő legyen.

- a mosdó, WC korszerű igényeknek megfelelő működtetése;
- megfelelő szellőztetés, párologtatás biztosítása;
- tiszta, rendezett környezet biztosítása (mindennapos takarítás, portalanítás, nedves törlés, játék eszközök fertőtlenítése).

Betegségek megelőzésére nevelés

Feladataink:

- Személyi higiénés szokások betartatása.
- Szoros együttműködés a védőnővel, óvoda orvossal, fogorvossal. A kötelező és alkalmassági vizsgálatok megszervezése (pl. iskolaorvosi vizsgálat, fogszűrés, stb.).
- Légfürdőzés biztosítása udvari játékok, séta, kirándulás, mozgás alkalmával.
- Egyszerűbb rendellenességek kifejlődésének, érzékszervi hibák kialakulásának megelőzése: - beszédhibák, tartási rendellenességek felderítése, szakemberhez irányítás,
- korrekció,
- látás, hallás védelme, hibák felfedése, szakemberhez irányítás.

Kondicionálás, testnevelés testedzés**Feladataink:**

- Lehetőségek biztosítása a tornára, játékos testmozgásra a teremben és a szabad levegőn az egyéni képességeket, szükségleteket figyelembe véve.
- A mozgásszokások alakítása, az alapvető mozgáskészségek kimunkálása, az önálló testedzésre történő nevelés

Baleset-megelőzésre, életvezetésre nevelés**Feladataink:**

- Balesetmegelőző helyes magatartás bemutatása /ágyazás, teremrendezés során, udvari játékok használata, mosdóhasználat során /, és rendszeres gyakoroltatása.
- A csoport szoba, az udvar balesetveszélyes helyeinek megszüntetése, az esetleges hiányosságok pótlása.
- Az eszközök / olló, kés, villa / helyes használatának megtanítása, gyakoroltatása.
- Baleseti helyzetek felismertetése, közlekedési szabályok gyakorlása séták során

3.1.2. A lelki egészség védelme – pszicho-higiénés nevelés**Egészséges életvezetés****Feladataink:**

- A napirend kialakítása úgy, hogy folyamatosság, kiszámíthatóság, rugalmasság jellemezze.
- A napirend fő tevékenységi formáinak megszervezése (étkezés és pihenés) az óvodapedagógusok döntése alapján történik. (Aki nem tud elaludni annak a csendes pihenéshez apróbb, kedves játékot adunk.)
- A heti rend kialakítása, mely óvodánkban csoportonként változó és rugalmas, melyet az óvodapedagógus tudatosan beépít napi terveibe. A rendszeresen megszokott, időben végzett tevékenységek gyakorlásával alakítjuk ki a helyes életritmust.

Stressz-elhárítás**Feladataink:**

- A gyermek egyéni szükségleteinek figyelembevételével változatos tevékenységek szervezése, felkínálása.
- Aktív udvari szabad mozgás, testedzés, mozgásigényük kielégítése.
- Feszültségek oldása (orvosi vizsgálatra történő felkészítő beszélgetés, esetleges negatív élmények megbeszélése stb.)
- Erős ingerek – erős fény, zaj - elleni védelem, folyamatos légcsere biztosítása.

Érzelmi nevelés

Feladataink:

- Otthonos, derűs szeretetteljes, fészek meleg óvodai légkör megteremtése.
- A gyermek érzelmi kötődésének kialakítása, óvodapedagógusához, társaihoz.
- Gyermekekre való egyéni odafigyelés, törődés, féltelmek, szorongások feloldása, sikerélmények biztosítása, kudarcátűrés formálása, alakítása.
- Arra törekszünk, hogy az óvodapedagógus – gyermek kapcsolatát, a csoport légkörét a teljes és kölcsönös bizalom hassa át.
- A csoportszobák, az óvoda helyiségeinek barátságos, otthonos kialakítása.
- Segítőkéss magatartás kialakítása, erősítése a gyermekekben. / Szívesen segítsenek társaiknak, és a kisebbeknek is./

3.1.3. Szociális, társadalmi egészség védelme – szociohigiénés nevelés

Feladataink:

- Törekszünk arra, hogy olyan mintát nyújtsunk gyermekeinknek, melyek segítik őket konfliktusaik megoldásában, kortárskapcsolataik alakításában, baráti kapcsolatok létrehozásában, a kommunikációs zavarok feloldásában.
- A társadalom által elfogadott normák, szabályok közvetítése.
- Kommunikációs készségük fejlesztése: gondolataik, érzelmeik, elképzeléseik megfogalmazására ösztönözzük őket. Fontosnak tartjuk a gyerekek meghallgatását, a gyermeki kérdések-válaszok érvénysülését.
- Közös élményekre épülő, közös tevékenységek szervezése melyek segítik az együttérzés, önzetlenség, figyelmesség, szabálytartás fejlődését, a gyermekek szocializációját.
- Az óvoda és család egészségnevelésének összehangolása, egészségpropaganda, mely elsősorban a szülők felé irányul. (pl. egészségügyi ismeretterjesztő alkalmak szervezése,

A fejlődés várható jellemzői:

- Szívesen, örömmel vesznek részt mozgásos tevékenységekben, megfelelő alaperővel rendelkeznek.
- A gyermekek önállóan tisztálkodnak, törölköznek, fésülködnek, fogat mosnak.
- A tisztálkodási eszközöket helyére teszik, zsebkendőjüket önállóan használják
- Önállóan tevékenykednek, és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek.
- Esztétikusan terítenek, kulturáltan étkeznek, biztonságosan használják az evőeszközöket.
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukkal gondosan bánnak, esztétikusan összehajtogatva a helyére teszik.
- Ügyelnek önmaguk és környezetük rendjére, gondozottságára.
- Társas kapcsolatok kialakulása.
- Egyéni érdekeit próbálja összhangba hozni a közösség érdekeivel.

3.2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

3.2.1 Érzelmi nevelés

"A gyermek olyan, mint a tükör. Szeretetet nem kezdeményezi, de visszatükrözi. Ha szeretetet kap, viszonzza azt, de ha nem kap szeretetet nincs mit visszatükröznie."

/Ross Cambell/

Fontosnak tartjuk:

- Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a **magatartás érzelmi vezéreltsége**, minden cselekvése, megnyilvánulása érzelmein keresztül befolyásolható, illetve közelíthető meg.
- A gyermek fejlődésének fejlesztésének alapvető feltétele az érzelmi alapigényeinek kielégítése, a biztonságérzet, a derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése.
- A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, a biztonságérzet, bizalom kialakításának alapja az óvodapedagógushoz való érzelmi kötődés, szocializációs folyamat eredményes megvalósításához pedig a társakhoz való érzelmi kötődés kiépítése.
- A gyerekeknek segítségre van szükségük érzelmi reakcióik megértéséhez, ekkor még érzelmei labilisak (egyik pillanatban boldog, kiegyensúlyozott, a másikon pedig teljes elkeseredettségbe képes átváltani), illetve polarizáltak (rendkívül gyorsan változhatnak egyik végletből a másikba).
- Megjelennek az ún. magasabb rendű érzelmek is: az intellektuális-, az erkölcsi-szociális-, és az esztétikai érzelmek.
- A gyermek érzelmi életében egyre jelentősebb szerepet kapnak a lelkiismereti funkciók, mert a felnőtt iránti szeretet megbecsülése, elismerése, elnyerése arra motiválja, hogy tevékenységét a felnőtt elvárásai szerint végezze.
- A szeretet szükségletének kielégítésével megnyílik a fejlődés lehetősége, hisz a szeretet által megszerzett biztonságérzetből táplálkoznak az óvodáskorú gyermek magasabb rendű szükségletei.
- A pozitív és negatív érzelmek megélése, megértése kedvezően befolyásolja a teljes személyiség fejlődését.
- Fokozatosan válnak képessé mások igényeinek elfogadására.

Célunk:

- Érzelmileg kiegyensúlyozott, toleráns, együttműködő, aktív gyermekek nevelése.
- - a gyermekek megismerjék az érzelmeket, (fokozatosság);
- - fel tudják ismerni és meg tudják nevezni azokat;
- - segítsük a gyerekeket abban, hogy megismerjék önmagukat;
- - mondják el érzelmeiket, merjenek beszélni róluk,

A pedagógiai munkánk elve:

- - olyan szeretetet adni amilyenre a gyermek éppen vágyik;
- - annyi szeretetet adni amennyire vágyik;
- - s olyannak szeretni a gyermeket, amilyen.
-

Feladatunk:

- Pozitív érzelmeken alapuló bizalmi, nyugodt, kiszámítható légkör kialakítása.
- Pozitív érzelmeken alapuló érzelmi kötődés kiépítése az egyes gyermekekkel.
- A gyermekek közötti érzelmi kötődés kialakulásának segítése, baráti kapcsolatok támogatása.
- Stabil szabály és szokásrendszer alakítása.
- A szabad játéktevékenységek kellő mértékű biztosítása.
- Közös ünnepélyek, rendezvények szervezése, hagyományaink ápolása.
- Családias, érzelmi biztonságot nyújtó környezet megteremtése.
- Szeretet és kötődés képességének fejlesztése, személyes érintkezés, kommunikáció fejlesztése.
- Erkölcsi érzelmek megalapozása. A mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének fejlesztése. Tolerancia, együttérzés, önzetlenség, segítőkészség fejlesztése.
- Kapcsolatteremtő, kapcsolatmegtartó képességek formálása a társas együttélés során.
- A csoportátjárhatóság biztosítása, a testvéri, baráti kapcsolatok erősítése, ápolása érdekében, mely fokozza a gyermek érzelmi biztonságát.
- Közös élmények biztosítása (ünnepélyek, séták, csoportok közötti átjárhatóság, szabadidős tevékenységek).
- Érzelmi intelligencia-fejlesztő játékok szervezése
- Képesé tenni a gyermekeket érzéseik azonosítására és megkülönböztetésére.
- A pozitív érzések - megbecsülés, megértő figyelem, elfogadás – megtapasztalásának megélésének biztosítása.
- Megtanítani a gyerekeket, hogy megfelelő, helyes módon fejezzék ki érzelmeiket, oldják meg konfliktusaikat:
- mutassunk nekik olyan technikákat, módszereket, amelyek megnyugtatók számukra (érzelmi biztonság);
- tanuljanak feszültség levezető technikákat (fejlettségüknek megfelelően),
- tudják indulataikat kezelni;
- Érzelmeket átélő, empátikus felnőtt magatartásminta nyújtása, szokás- szabályrendszer következetes betartatása.
- Az új gyermekek befogadása:

- Érzelmi biztonságuk megteremtése érdekében biztonságos környezetben kezdjük meg az ismerkedést / család ill. bölcsőde látogatás /.
- Biztosítjuk a leendő óvodások számára a folyamatos beszoktatás lehetőségét, elősegítve ezzel a zökkenőmentes beilleszkedésüket.
- Támogatjuk az átmeneti ill. kedvenc tárgyak behozatalát.

A befogadás időszakában minden érzelmi megnyilvánulást természetesnek tekintünk.

SNI: A beilleszkedés és érvényesülés képességeinek fejlesztése, fokozott egyéni törődés. Őszinte, bizalmon alapuló légkör megteremtésével a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése, törekszünk az együttnevelés megvalósítására.

MIGRÁNS GYERMEK: Nemzetiségi identitástudat kialakítása, elmélyítése, kultúrájuk iránti érdeklődés felkeltése, elősegítve ezzel beilleszkedésüket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Igényli a csoportban és az óvodában kialakult szokásrendszer alkalmazását.
- Igényévé válik a helyes viselkedés, a szabályok betartása, melyre társait is figyelmezteti /egészséges életmód, magatartás és viselkedési szokások/.
- Ragaszkodik társaihoz, óvodájához, a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- Képes figyelmesen meghallgatni társait és a felnőttet.
- Konfliktushelyzetben társaival próbál kompromisszumot kötni, megoldást keresni.
- Kialakul az együttműködés képessége.
- Szívesen segít másokon.
- Igényévé válik a közös tevékenységekben való részvétel, érdeklődik társai iránt.
- Aktív részvételével, ötletei kibontakoztatásával gazdagítja a közösséget.
- Elfogadja és tolerálja társa különbözőségét.

3.2.2 Értéorientált közösségi nevelés

Fontosnak tartjuk:

- A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodás korban az utánzás, a mintakövetés, a felnőtt, majd a társmodell viselkedésének érzelmi indíttatásából fakadó átvétele.
- A gyermek és az óvodapedagógus között létrejövő érzelmi kapcsolat minősége befolyásolja szociális érzékenységét, közérzetét. A jó közérzet növeli a biztonságérzetet, nyitottabbá teszi a gyermeket társai felé és a szeretett felnőtt mintájának követésére ösztönzi.
- A helyes szociális viselkedés megtanulásának kiemelt színtere az óvodai csoportközösség,
- hiszen az óvodáskorú gyermek ebben a közegben sajátít el magatartásmódokat, tevékenységei formákat, értékeket.
- Legjelentősebb közösségformáló szerepe az állandó személyes érintkezésnek, a kommunikációnak és az együttműködésnek van, a folyamatos gyakorlás a helyes normák, magatartásmódok rögzülését, interiorizációját eredményezi.
- A közösségi tevékenység során formálódik a gyermek közösségi érzése, közösségi tudata, toleráns magatartása. Kialakulnak a közösségi szokások, hagyományok.
- Ahhoz, hogy megtanuljanak együtt élni másokkal, már kora gyermekkorban meg kell tanítani nekik azokat a normákat, amelyek az együttélést szabályozzák vagy irányítják.
- A személyiségfejlődésnek egy meghatározó eleme a társadalmilag elfogadható magatartási szabályok megfigyelése. Ezek olyan normák, amelyeket a gyermekek asszimilálnak tevékenységük során, valamint a felnőttekkel és a környező világgal folytatott kommunikációban, és amelyek lehetővé teszik számukra, hogy a későbbi szakaszokban hatékonyabban szabályozzák magatartásukat.
- Értékek mindazok a normák, magatartásmódok, személyiségjegyek összessége, melyek képessé teszik az egyént a közösségi kapcsolatokban az önérvényesítés megvalósítására, úgy, hogy más egyén hasonló jogát nem korlátozza.

Célunk:

- Olyan csoportélet kialakítása, ahol a gyermekek megőrizve egyéniségüket, képesek a közösségi, erkölcsi igényekkel, kívánságokkal azonosulni.
- Olyan közösség alakítása, amelyen belül a csoport tagjai szívesen fordulnak problémáikkal társaikhoz, felnőttekhez.
- Olyan légkör, csoportszokás- szabályrendszer alakítása, amelyben a csoport tagjai biztonságban érzik magukat.

Feladatunk:

- Példamutatás.
- A gyermek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása / a magányos gyermekek felé a páros kapcsolat erősítése.

- A közös élmények forrásainak gazdagítása, a társadalmi tapasztalatok körének bővítésével.
- A csoportélet hagyományainak alakítása és ápolása figyelembe véve a gyermekek elképzeléseit, törekvéseit, döntéseit (szükség esetén szülők bevonása).
- A közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakításában a gyermekek aktivizálása kompromisszumokkal, egyezkedésekkel.
- A különböző tevékenységekben a személyes tapasztalás lehetőségeinek kiaknázása az értékek közvetítésére, pozitív magatartásminták kiemelése, elismerése.
- Egyéni fejlettségi szint figyelembe vételével a magatartásminták közötti szabad választás biztosítása, logikus következmény megtapasztaltatása, ezzel a pozitív erkölcsi tulajdonságok, értékek támogatása.
- A tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztése: az együttérzés, önzetlenség, tolerancia formálása, a mások érdekeinek figyelembe vételére nevelés.
- A konfliktusok megbeszélésének és rendezésének bemutatása indirekt formában, demokratikus légkörben.
- A mikro-csoportos tevékenységek körének bővítése a felajánlott, szervezett keretekben.
 - A társas szabályjátékok bevezetése.
 - A hazához, tájhoz, kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés.
- A jeles napok, ünnepeink, a nemzeti ünnep hagyományainak megteremtése az óvodai életben.
- A szűkebb-tágabb környezet megismertetése, mely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyermekek személyes vonatkozású ünnepeinek közös szervezése az óvodában
- (csoporttársak, óvodapedagógus részvételével).
- A gyermeket érintő pozitív családi események alkalmankénti számbavétele (pl.: testvér születése).
- A csoportok elszigeteltségének megszüntetésével az óvodán belül a gyermekek élet és mozgásterének kitágítása, a „mi óvodánk” érzésének mélyítése-
- Szociometriai vizsgálat készítése évente.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A kialakult szokások a gyermekek igényévé válnak, melyeknek eleget tesznek.
- Közös tevékenységben, aktívan vesznek részt.
- Érdeklődést, segítőkészséget, toleranciát, együttérzést tanúsítanak társaik iránt.
- Kialakul bennük a közösségi tudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- A gyermekek képesek az együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaikkal.
- Igényükké válik a viselkedés és helyes cselekvés szabályainak betartása.

- Képesek a közösségi, erkölcsi igényekkel, kívánságokkal azonosulni.
- A megváltozott közegben más óvodapedagógusokkal, gyermekekkel való kapcsolatában nyitott, együttműködő és kezdeményező.
- Az óvoda szűkebb és tágabb környezetében biztonsággal eligazodik.

A társas kapcsolatok jellemzői:

Felnőtt-gyermek

- Modell szerepe révén példát ad a szereteten és elfogadáson alapuló magatartásra.
- A gyermek tevékenységéhez határokat megjelölve szabadságot biztosít.
- A konfliktusokat megbeszéli, oldja a feszültséget, erősíti a gyermek felelősségérzetét.
- A gyermek pozitív énképét erősíti, a sikertelenséget segíti elviselni.
- Kívánságát, elvárásait világosan fogalmazza meg.
- Kompromisszumkeresésre törekszik,
- Választási lehetőséget ad, hogy a gyermek önálló döntést hozhasson és képessé váljon választásra, döntésre.
- A veszélyeket, problémákat félelemkeltés nélkül mondja el.
- A gyermek értékelése során gazdag eszköztárat alkalmaz.
- Törekszik a pozitív megerősítés alkalmazására.

Gyermek-gyermek

- Elfogadja a másik gyermek különbözőségét.
- Tiszteletben tartja a másik gyermek egyéniségét.
- Udvarias, odafigyel társára, meghallgatja őt.
- Érzékeny társa problémájára, segítőkész, empátikus.
- Önérvényesítő törekvése nem sérti társa személyiségét és nem keresztezi az ő hasonló törekvéseit.
- Nem él vissza testi erejével.
- Egészséges versengés lakul ki a csoport tagjai közt.
- Ha a helyzet megkívánja, együttműködik és alkalmazkodik.
- Összintén társaihoz, igazságosságra törekszik.

3.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

3.3.1 Anyanyelvi nevelés, fejlesztés

Fontosnak tartjuk:

- Az óvodai anyanyelvi nevelést komplex folyamatnak tekintjük, mely a nevelési folyamat egészében jelen van.
- A beszéd az önkifejezés, önérvényesítés olyan eszköze, mely sajátos módján segíti a szocializációs folyamatokat, az értelmi készség-képességfejlesztést, segítséget nyújt a természeti-társadalmi környezetben való eligazodásban.
- A beszédfejlődés a személyiségfejlődés meghatározó folyamata, ezért a beszéd fejlesztéséhez szükséges az állandó személyi háttér, a szervezett, differenciált és támogató környezet, a megfelelő idegrendszer, az ép beszéd és hallásszervek.
- A beszéd és a gondolkodás egymással szoros, egymásra kölcsönösen ható kapcsolatban áll.
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése
- a felnőtt részéről a megszólíthatóság biztosításával,
- a gyakori beszédhelyzet megteremtésével,
- a gyermekek spontán megnyilatkozásainak ösztönzésével,
- a mintaadó, hiteles felnőtt kommunikációval,
- különböző helyzetekben a kommunikációs formák gyakoroltatásával valósítható meg leginkább.

Céljaink az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- Nyitott, magabiztos, jó kommunikációs képességgel rendelkező gyermekek nevelése.
- Egymást befogadó, egymást meghallgató gyermekek nevelése.

Feladataink az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- Hiteles, példamutató pedagógusi kommunikáció.
- A beszédöröm biztosítása: arra neveljük a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket.
- Lehetőséget teremtünk minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képessé tesszük a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
- A beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.

- Beszédészlelés és beszédmegértés fejlesztése.
- Beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A beszédképesség olyan mértékű fejlesztése, hogy beiskolázáskor a gyermek feleljen meg az iskolakészültség tőle elvárható szintjének.
- A gyermeki kíváncsiság felkeltése, folyamatos motiváló beszédkörnyezet biztosítása.
- Konfliktusmentes kommunikáció átadása, pedagógusi példamutatás.
- A beszédükben akadályozott, megkésett beszédfejlődésű gyermekek szakszerű segítségnyújtása, felzárkóztatása pedagógus kompetenciánk figyelembe vételével.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- Beszédfegyelemre nevelés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Megfelelő, adekvát válaszokat ad a neki intézett kérdésekre.
- Szívesen mesél, báboz, dramatizál.
- Gondosan bánik a könyvekkel.
- Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni /5-6/.
- Folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Képes felidézni emlékeit, tud történeteket kitalálni, azt elmondani.
- Képes kifejezni érzéseit, meghallgatni a másik felet.
- Udvariassági kifejezéseket használ.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára gondolatainak érthető kifejezését.
- Minden magán- és mássalhangzót tisztán ejt.

3.3.2 Értelmi nevelés, fejlesztés

Fontosnak tartjuk:

- Óvodánkban az értelmi nevelés, fejlesztés a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira épülő legyen.
- Tervszerűen és spontán egyaránt bővítjük, rendszerezzük ismereteiket az őket körülvevő szűkebb és tágabb világról.
- Az értelmi fejlődésben a szemléletes cselekvő szintről jut el a gyermek az elemi absztrakcióig.
- Az értelmi nevelés áthatja az egész óvodai életet, a gyermekek mindennapját a játéktól, a gondozási tevékenységeken át, a különböző tevékenységi tartalmakig.
- Optimális feltételek biztosításával minden területen tapasztalható és nyomon követhető az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – alkotóképesség) fejlődése.

Elfogadott vélemények szerint a születéstől 6 éves korig az értelmi és a mozgásfejlődés közvetlenül kiegészítik egymást. A kielégítő mozgásellátás fizikai, pszichikai és intellektuális szempontból fontos, kedvezően hat a motoros képességek fejlődésére, a szellemi fejlődésre, érzelmi életére és szervezetére egyaránt.

Óvodás korban a hangsúly a megismerő tevékenységeken van, melyet közvetlen tapasztalatszerzéssel alakítunk, gyakoroltatunk. Az érzékelés, észlelés útján a figyelem segítségével szerzett tapasztalatok az emlékezés útján rögzülnek, ezek képezik a gondolkodás, problémamegoldás alapjait. Ezek segítségével társítunk fogalmakat, ismereteket az átélt tapasztalathoz. A fejlődés folyamán ezeket az ismereteket használjuk fel más és más helyzetben, kontextusban.

Fontosnak tartjuk az olyan helyzetek megteremtését, kipróbáltatását, melyben a gyermekeknek valamilyen problémahelyzetet kell megoldaniuk. Az önmaguktól vezérelt, gondolkodásra serkentő helyzetek fejlesztik az ok-okozati összefüggések megértését, a rendszerező gondolkodást, továbbá alakítják az énképüket is. Nincs annál fejlesztőbb, mint ha rájövünk, valamit elvétünk, és addig próbálkozunk, míg rá nem jövünk a helyes megoldásra.

Célunk:

- A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve nyitott gondolkodású, véleményét kifejtő, mások véleményét elfogadó, problémamegoldó, helyzetfelismerő gyermekeket nevelünk.
- Az egyéni képességekre építve a képességek készségek olyan szintre fejlesztése, mely lehetővé teszi a gyermekek számára az eredményes iskolakezdést.

Feladataink:

- Tervszerűen és spontán egyaránt bővítjük, rendszerezzük ismereteiket az őket körülvevő szűkebb és tágabb világról. A természeti, társadalmi környezet megismerését szolgáló tapasztalatok, élmények biztosítása.

- Változatos tapasztalási lehetőségek teremtése, biztosítása. Problémahelyzetek teremtése, spontán módon megvalósuló lehetőségek kiaknázása.
- Egyéni fejlettség figyelembe vételével az elvárható önállóság biztosítása a problémahelyzetek megoldása során.
- A képességek fejlesztéséhez szükséges pszichikus funkciók (érdeklődés, koncentráció, feladat- és szabálytartás, figyelem, emlékezet, képzelet, problémamegoldó képesség; térérzékelés, hallásérzékelés, látásérzékelés, tapintásérzékelés, koordinációs működés – test, kéz, láb, szem) folyamatos ösztönzése.
- Az egyéni képességek figyelembevételével az értelmi képességek fejlesztése (ezen belül gondolkodási műveletek: általánosítás, konkretizálás, csoportosítás, ok-okozati összefüggések, fogalomismeret, tájékozottság – térben, időben – , összehasonlítás és megkülönböztetés, rész-egész, alak-háttér meglátása, alakállandóság, számfogalom kialakítása).
- A gyermekek készségeinek fejlesztése, kialakítása a tevékenységekben rejlő gyakoroltatással.
- A differenciálás lehetőségeinek kiaknázása, a gyermek sikerélményhez juttatása.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére:

- Belső érzékelésük megfelelően működik.
- Sokoldalú tevékenységek során formálódnak, tökéletesednek gondolkodási műveleteik, percepciójuk.
- Képesek felidézni emlékeiket, különbséget tudnak tenni a valóság és a képzelt világ között.
- Képesek az emlékezésre, tudatos emlékezetbe vésésre.
- Ok-okozati összefüggéseket ismernek fel, látnak meg, képesek a lényeges jegyekre figyelni, általánosítani.
- A problémamegoldó képességük eléri azt a fejlődési szintet, / életkori fejlettségi szint figyelembe vételével/ hogy képesek legyenek az önálló megoldásra.
- Az egyéni bánásmódot igénylő gyermekek is képessé válnak a befogadó intézmény elvárásainak teljesítésére.

4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Az óvodai élet tevékenységformái azokat a konkrét tapasztalatszerzési lehetőségeket jelentik, amelyek során a mindennapokban a gyermek zavartalanul ismerkedhet a körülötte lévő világgal.

A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek.

Óvodai tevékenységek:

- Játék
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás
- Verselés, mesélés
- Ének zene , énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Külső világ tevékeny megismerése
- Mozgás
- Munka jellegű tevékenység

4.1 Játék

Fontosnak tartjuk:

- A gyermeki játék spontán szabadon választott, értelmes, sajátos öntevékenység, a kisgyermek elemi, pszichikus szükséglete, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Kipróbálhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, feldolgozhatja az őt ért élményeket, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit. A játéktevékenység során tehát a gyermek sajátos szükségletei nyernek kielégítést: mozgás, aktivitás; biztonság; szociális; önbecsülés; önmegvalósítás szükséglete, amely egyben a gyermek fejlődését, önfejlődését eredményezi.
- A játék olyan komplex tevékenység, amelyet az óvodapedagógus tudatosan tud felhasználni nevelési céljainak eléréséhez. A játéktevékenység lehet spontán és az óvodapedagógus által tervezett, irányított, kezdeményezett.
- A játék fejlődése nemcsak spontán folyamat, hanem pedagógiai tevékenységünk leghatékonyabb eszköze.
- Fontos, hogy a nap folyamán a szabad játékra a gyermek önként vállalt tevékenységeire helyeződjen a hangsúly. A szabad játéknak az óvodában azért is kiemelkedő szerepe van, mert a gyermek itt és ekkor tanulja meg, hogyan gazdálkodik az önmaga számára felszabaduló, rendelkezésre álló idővel. Döntési képességei ez által is formálódnak és fejlődnek ki.
- A szabad játékra fordított idő biztosítja a gyermek egyéni fejlettségének megfelelő tevékenység biztosítása eredményezi az egyén optimális fejlődését.
- A környező világról a játékon keresztül közvetítjük a legtöbb ismeretet a gyermek felé, így általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek. A játékban maga a cselekvés, a manipuláció, az önálló elképzelés szerez örömet.

• A folyamatban levő játék irányítása	• Szabad játék vezetése
• Az óvónőnek állandóan figyelemmel kell kísérnie a játékot.	
• Az óvodapedagógus által felkínált játéklehetőség jellemzői: • A nevelési célnak megfelelő játéktevékenység legyen; • A mérték megtartása (csak annyit és addig, amennyi a gyermeknek nem kényszer); • Az általános követelmények mellett az aktuális és egyéni szempontok figyelembevétele.	• szabad választás lehetőségének biztosítása, (önállóság, döntési képesség fejlesztése)
• Segítséget kell nyújtania a gyermek által kezdeményezett játék kibontakozásához.	• támogatás, ösztönzés, bátorítás, biztatás, pozitív megerősítés
• Ott kell közbelépnie, ahol szükséges, indokolatlanul nem szabad korlátoznia a gyermek	

önállóságát.	
a segítség módját és mértékét mindig konkrétan, a játékszituációnak, a csoport és az adott gyermekek fejlettségének igényének megfelelően kell alkalmazni.	adott szituáció más irányú megközelítési lehetőségének felkínálása (kreatív gondolkodás, problémamegoldó képesség fejlesztése)
- A játék folyamatában vannak vagy lehetnek olyan tipikus helyzetek, amikor az óvónő segítségére szükség van: - ha a gyermekek (vagy egy-egy gyermek) nem tudják elkezdeni a játékot, ha esetleg egymást zavarják, - ha a játékszerek helytelen használata a gyermekek testi épségét vagy a játékszert veszélyezteti, - ha a gyermekek egymás nyugalma zavarják, és a konfliktusokat a játszó csoport nem képes megoldani, - ha a játék témája vagy tartalma nem kívánatos tulajdonságok, magatartási formák kialakulásának irányában hat.	

Célunk:

- Olyan motiváló, ösztönző hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtése, melyeknek hatására a gyermek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul.
- Gyermei önállóság, kezdeményezőkészség és döntési képesség kialakítása, fejlesztése.

Feladataink:

- Elmélyült játék feltételeinek megteremtése (elegendő idő, hely, eszköz) nyugodt, megfelelő légkör biztosítása.
- Egyéni és közös élményszerzési lehetőségek biztosítása, az élmények kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- Széles tevékenységrepertoár felkínálása.
- Szabad választás, megtapasztalás lehetőségének biztosítása, megteremtése.
- Tiszteletben tartjuk a gyermek önállóságát a játékban, szükség esetén bekapcsolódunk (játékba való bekapcsolódásunk csak minta, megoldási lehetőség)
- Változatos, a gyermeki érdeklődéshez igazodó tevékenységek felkínálása, szervezése.
- A gyermeki önállóság, kezdeményezőkészség és döntési képesség kifejlődésének elősegítése.
- Az egyéni képességek megmutatása és kibontakoztatására lehetőség teremtése.
- Kommunikációs és kooperációs képesség fejlesztése.
- Megfelelő eszközök biztosítása a gyermekek fantáziájának fejlődése érdekében
- A gyermek spontán játékát figyelembe véve kezdeményezünk, ezzel olyan ismeretek birtokába kerül a gyermek amelyek spontán játékát továbbfejlesztik. A gyermek öntevékenységre épülő szabad játék kialakulásához szükséges az óvodapedagógus által kezdeményezett, irányított játéktevékenység.

- Nevelőmunkánk során az indirekt élménynyújtás mellett a spontán élményszerzés is kiemelt feladatunk, közös lényegi vonás, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét.
- Alkalmazkodnak játszótársaikhoz, képesek több napon keresztül egyazon játéktémákban együttesen részt venni, közösen gondolkodni.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Az ismert meséket többször dramatizálják bábokkal eljátsszák.
- Képesek a szabályok megtanulására és betartására.
- Önállóan dönt a tevékenységek közötti választáskor, és kitart döntése mellett.
- Ismeri és kipróbálja képességeit.
- Önfegyellemmel, feladat- és szabálytudattal rendelkezik, mindig befejezi megkezdett munkáját.
- Képes létrehozni természetes anyagokból különböző technikával tárgyakat kézműves tevékenység közben.

4.2 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Fontosnak tartjuk:

- A játék és tanulás teljes mértékben összekapcsolódik az óvodáskorban. A játékot igyekszünk tudatosan felhasználni a tanulás folyamatában.
- Az óvodában a tanulás minden mozzanatában játékos jellegű, ami a tanulás teljes folyamatát át kell, hogy hassa, így biztosítható a kiegyensúlyozott, szeretetre és bizalomra épülő, önállóságot és önmegvalósítást biztosító alkotó pedagógiai légkör. Az önmegvalósítás szükségletének kielégülését **örömmé** kíséri, ez segíti a gyermek pozitív érzelmi viszonyulását az ismeretszerzéshez.
- A tanulás az óvodáskorú gyermek azon utánzásán alapuló spontán tevékenysége, amely egész napját minden tevékenységét áthatja. Folyamatosan élményeket és tapasztalatokat gyűjt környezetéből, ismerkedik annak sokszínűségével.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- A gyermeket nagyfokú tevékenységi vágy jellemzi, mely tapasztalatszerzésre, cselekvésre ösztönöz, miközben újabb és újabb felfedezéseket tesz a gyermek.
- A közvetlen környezet folyamatos megismerésének, a sokoldalú cselekedtetésnek és többoldalú tapasztalatszerzésnek központi szerepet tulajdonítunk a tanulási folyamatban.
- A megfigyelés, a bevésés és felidézés gyakorlati tevékenységbe ágyazottan fejlődik.
- Az ismeretnyújtás akkor eredményes, ha felfedeztetés, cselekedtetés és kreativitás jellemzi.
- A mozgással előkészítjük agyunkban a gondolkodás csatornáit. A testi mozgás elősegíti a szellemi mozgékonyt. Agyunk irányítja a testünket, meghatározza, hogyan mozgunk, mit gondolunk vagy érzünk – vagyis, hogy kik vagyunk. A mozgás és a tanulás szorosan összetartozik.
- A mozgás által olyan reflexek, kapcsolatok épülnek ki az idegrendszerben, melyeket később más környezetben, más relációkban is működtetünk.
- Az óvodás gyermek életkori sajátosságai meghatározzák a nevelés-tanulás folyamatát: önértékesítő, amit elképzelt, azt meg akarja valósítani, fantáziadús, kreatív, egyéni utakon jár, nem köti merev szabályok, az egyedüli tevékenységtől halad az együttműködésig, jellemző az erős érzelmi töltés, ami egyéni, saját tapasztalataira épülő élménytájékozódásból indul ki, térben, időben, kommunikációban és a tárgyak szintjén, a szimbólumoktól halad a valóság felfedezéséig, majd magasabb szinten ismét szimbolizál vagy transzferál, az önkéntelentől jut el a szándékosig, a szabad választástól a felfedezés öröméig.
- Óvodánkban alkalmazott tanulási formák:
 - az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
 - a spontán játékos tapasztalatszerzés,
 - a játékos, cselekvéses tanulás,
 - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,

- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- egyéni és kiscsoportos differenciált képességfejlesztés - megelőzés - felzárkóztatás - tehetséggondozás

Célunk:

- Képesé tenni a gyermeket arra, hogy érzékszerveik útján az őket körülvevő természeti és társadalmi környezet tapasztalati síkon megismerje és az így szerzett ismeretek között az egyszerű összefüggéseket észrevegye.
- A gyermek belső motiváltságból, örömmel tanuljon, hogy, ezáltal gyermekeinket eljutassuk a megtanulni akarás vágyáig, kialakítsuk bennük a megismerés vágyát, hisz ez lesz az iskolai tanulás motivációs alapja.
- A tapasztalatszerzéseket az óvodapedagógus döntése alapján kötött, illetve kötetlen formában valósítjuk meg.

Feladatunk:

- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak rendszerezése.
- A gyermekek megismerési és tevékenységi vágyának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Megfelelő szituációk létrehozása, ahol a gyermekek a felfedezés, kutatás örömeit átélhetik. Olyan tanulási tevékenységet **motivált állapotot létrehozni**, amelyben a külső késztetések a gyermek belső késztetéseivel találkozik.
- Lehetőségek biztosítása az érzelmek megélésére, átélésére, kifejezésére a különböző tevékenységeken keresztül.
- Az ismeretek bővítése a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára építve, változatos tevékenységek által.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése.
- Tapasztalatszerzés útján a gyermekek ismerjék meg saját teljesítőképességüket.
- A gyermekek buzdítása dicsérrettel, pozitív megerősítéssel.
- SNI: A sérülés mértékétől függően az alkalmazkodó készség alakítása, önállóságra törekvés, együttműködés alakítása. Arra törekszünk, hogy a gyermekek csak annyi segítséget kapjanak, hogy önállóan tudjanak cselekedni.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A felkínált tevékenységekben önként, aktívan vesz részt.
- Képes az elkezdett tevékenység, produktum befejezésére.
- Szándékos figyelme életkorának megfelelően tartós, irányítható.
- Érzékelése kifinomultabbá, észlelése differenciáltabbá válik.
- Képes a szabályok betartására.
- Megjelenik a teljesítmény igénye, motivumként lép fel a teljesítmény öröme.

4.3 Verselés, mesélés

Célunk:

- A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása.
- A gyermekek életkorának megfelelő irodalmi élmények nyújtásával a verselés, mesélés megszerettetése, az irodalom iránti érdeklődés felkeltése.

Feladatunk:

- Mindennapos mesélés, verselés és mondókázás során a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtése.
- A gyermekek önálló elképzeléseinek, önkifejezési módjainak megvalósításának elősegítése.
- Nyelvi képességek fejlesztése, szókincsbővítés a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek megismertetése által.
- A kellő hangulat megteremtése a mese megkezdése előtt. Ennek külsődleges jegyeit minden óvónő egyéniségéhez, saját tetszéséhez mérten alakítsa ki (pl.: mesesarokban, mesepárnákat előkészítjük, behúzzuk a sötétítő függönyt és gyertyát gyújtunk, furulyázunk stb.).
- A versekben mindig a ritmus és a hangzás legyen az elsődleges. Kapcsolódjon a gyerek élményeihez, fantáziájához, képzeletükhöz. Naponta többször mindig új alkalmat, lehetőséget teremtve ismételgessük a verset, mondókát, de vigyázzunk, hogy ne váljon unalmassá.
- A gyermekek képteremtő képességének, fantáziájának fejlesztése a mesélés verselés alkalmával- irodalmi művek szövegét állítsuk a középpontba, hangunkkal, mimikánkkal helyettesítjük a szemléltetés eszközeit.
- A mesélés - verselés eszköztárán keresztül segítsük a pozitív, negatív érzelmek, élethelyzetek átélését, feldolgozását.

A fejlődés várható eredménye:

- Szívesen hallgatnak és mondanak verseket, mondókákat.
- Várják és igénylik a mesét, azt figyelmesen hallgatják.
- Maguk is szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Folytatják a megkezdett mesét.
- Van kedvenc meséjük, mesehősük.
- Szeretnek könyveket nézegetni, vigyáznak a könyvekre.

4.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk:

- A zenei nevelés kedvező, személyiségfejlesztő hatásának kiaknázása.
- Zenei ízlésük és esztétikai fogékonyságuk formálása, alakítása zenei élmények biztosításával (népi játékok, népdalok, gyermekdalok, komolyzene könnyűzene).
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése.
- Zenei képességek fejlesztése és zenei kreativitás alakítása.
- A zene örömforrás legyen.

Feladatunk:

- A zenei anyag igényes kiválasztása az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások felhasználásával.
- Az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő hangkészletű dalok kiválasztása.
- Nyelvi képességek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
- Népi hagyományok közvetítése.
- A zenei nevelés tartalma adjon lehetőséget érzelmeik kifejezésére, átélésére. Az éneklés kapcsolódjon a nap folyamán minél több tevékenységhez.
- Készség- képesség fejlesztés a zenei neveléssel:
- Értelmi képességek, gondolkodás fejlesztése (a mozgás-ritmus-hangzás egységének rögzítésével, felidézésével, gyakorlásával),
- Zenei képességek fejlesztése

A fejlődés várható eredménye:

- Kedvvel és szívesen játszanak énekes játékokat.
- Tudnak egyöntetűen körben járni.
- Tudnak egyszerű tánclépéseket, táncos mozdulatokat végezni helyes testtartással.
- Törekednek a tiszta- középerős éneklésre.
- Tudnak felelgetős játékot énekelni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dalok ritmusától.
- Felismernek, visszaénekelnek dalokat dallammotívumról.
- Tudnak dalokat kísérni egyszerű ritmushangszeren.
- Ismerik a halk- hangos, gyors- lassú, magas- mély éneklés közötti különbséget.

4.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célunk:

- Környezete iránt igényes, a szép iránt fogékony, kreatív gyermekek nevelése, akik szívesen használják az ábrázolás eszközeit gondolataik, érzelmeik kifejezésére.
- A gyermekekben az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az esztétikai élmények befogadására.
- A látás útján történő megismerő, befogadó és alkotó tevékenység fejlesztése.
- Esztétikai érzelmek átélésének biztosítása.
- Az alkotás mint örömforrás jelenjen meg a gyermek életében.

Feladatunk:

- A gyermeki alkotó-alakító, önkifejező tevékenységekre az egész nap folyamán teret, lehetőséget biztosítani a feltételek megteremtésével.
- Szépérvék formálása az alkotás folyamatában és a vizuális élmények biztosításával.
- A gyermekekhez érzelmileg, érdeklődésben közel álló tartalmak feldolgozása az alkotási folyamatban.
- A gyermekek egyéni fejlettségéhez és képességéhez igazodva a tevékenységek tartalmának és minőségének fejlesztése.
- A készségek és képességek fejlesztése, mint pl. fantázia, képzelet, alkotóképesség, téri tájékozódás, szín- és forma érzék, manipulációs ügyesség, szem-kéz koordináció.
- Megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

A fejlődés várható eredménye:

- Vizuális tevékenységekben szívesen vesz részt, a technikákat tudja alkalmazni.
- Képesé válik mondanivalóját képi megjelenítésben kifejezni.
- Kialakult esztétikai érzéke alapján képes a szép meglátására.
- Formagazdagon építkezik, ábrázolt témái változatosak.

4.6. A külső világ tevékeny megismerése

„A környezeti nevelés célja többretekű, nem csupán a környezetvédelmi ismeretek átadása. A személyiség egészére igyekszik hatással lenni, így a tudatra ismeretekkel, az érzelmekre élményekkel, és az akaratra célratörő tevékenységekkel.”

/ Lehoczky János/

Célunk:

- A természeti és társadalmi környezet tevékeny megismerése, felfedeztetése, szépségeinek értékeinek megtapasztalása, pozitív érzelmi kötődés kialakítása.
- A környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól való tapasztalatok, ismeretek, összefüggések felfedeztetése, rendszerezése.
- Környezeti nevelőmunkánk eredményeként a gyermekek legyenek alkalmasak és képesek a környezetbarát, környezettudatos életmódra, melynek jellemzői a ráeszmélés, a nyitottság, az ismeretek gyarapítása, a készségek és a képességek fejlesztése, pozitív érzelmi viszonyulások kialakítása, a valódi értékek felismerése és megbecsülése, a kritika, a konfliktuskezelés helyes módjának birtoklása.

Feladataink:

- Saját tapasztalatok útján fedezzenek fel olyan értékeket, mint a természettel való harmonikus együttélés, egy másik élőlény, legyen az ember, állat, növény iránt érzett tisztelet, szeretet.
- A környezetünkben leszárt tapasztalatok, ismeretek- s azok játékban történő leképezése elősegítés
- a társadalomba való bekapcsolódást / szocializálódást, kooperációs- kommunikációs képességek fejlődését /
- segítsék elő a gyermek véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárskapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Szervezett és spontán adódó tevékenységben a természetvédelem közvetlen gyakorlásának biztosítása, közös megélése (nem szakítjuk le a virágokat, nem tördeljük a fák ágait, nem bántjuk az állatokat), a következmény felfedeztetése.
- Élmények, tapasztalatok nyújtása a természeti-társadalmi környezetből, a megfigyeltetés, felfedeztetés, kísérletezés, tevékenykedtetés módszerének alkalmazásával.
- A természeti és társadalmi környezetből származó ismereteket a valóságból merítve, négy évszak köré csoportosítva közvetítjük.
- A világ természeti és társadalmi összefüggéseinek felfedeztetése, tudatosítása az élmények, tapasztalatok feldolgozása során, megalapozva a gyermekek környezetkultúráját.
- A természet iránti érzékenység kialakítása, pozitív érzelmi viszonyulás megerősítése, esztétikai érzelmek fejlesztése.

- Olyan értékrendszert, magatartási formát közvetíteni a gyermekeknek, amelyek a fenntarthatóság pedagógiájával harmonizálnak. Az ember környezet átalakító tevékenysége a fenntarthatóság, a környezettel való összhang megteremtését szolgálja.
- A felnőtt részéről pozitív mintaadás.
- Speciális természettudományos megismerő módszerek alkalmazása, a gyermek gondolkodásának fejlesztése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Ismerjék az emberi test felépítését, legyenek képesek a testrészek, érzékszervek beazonosítására önmagukon.
- Tudja nevét, lakóhelyét, szülei foglalkozását, születési helyét.
- Erősödjön meg "én-tudata", helyezze el magát az őt körülvevő rokoni és társadalmi környezetben.
- Ismeri és jól alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait és a közlekedési eszközöket.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket és állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, gyönyörködni tud szépségében, felismeri a napszakokat.
- Felismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit.
- Ismeri a környezetében lévő intézményeket.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- Váljanak képessé saját véleményük megfogalmazására a környezetvédelem, állatvédelem területén.
- A társadalom által elfogadott értékrend – tisztelet, megbecsülés, környezet védelme, környezettudatosság, szeretet, elfogadás, gondoskodás - szerint viszonyuljon környezetéhez.
- A kísérletezések, megfigyelések hatására legyenek képesek egyszerű ok-okozati összefüggések megértésére, problémák megoldására.

Matematikai tartalmak

Célunk:

- A minket körülvevő világ mennyiségi, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában.

Feladatunk:

- Az élet nyújtotta természetes helyzetek keresése, felhasználása a matematikai nevelés céljainak megvalósítása érdekében;
- Eszközök, tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermek érdeklődését, ami természetes élethelyzetben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok megszerzését;
- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása;
- A gyermek képességeinek fejlesztése, elsősorban a megismerő képességek- érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, problémalátás, konstruáló, ítélőképesség-területén;
- Teremtünk minél több problémahelyzetet, hiszen úgy tudjuk a gyerekeket logikus gondolkodásra ösztönözni; ha hagyjuk őket saját logikájuk szerint gondolkodni;
- Olyan problémahelyzetek teremtése, melyek a matematikai tapasztalatszerzést, matematikai tevékenységek gyakorlását biztosítják.
- Láttassuk meg velük, hogy egy - egy feladat megoldásánál többféle jó variáció lehetséges, de semmiképp se vegyük el a felfedezés örömet, hanem tartsuk ébren érdeklődésüket, amíg rá nem jönnek minden variációs lehetőségre, ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő-, megoldó készségük és kitartásuk (a tevékenység és a megerősítés hatására sikerélményhez jutnak);
- Az óvodapedagógus által a probléma felvetése mindig egyértelmű legyen a gyermekek számára (nevezzük meg a használt tárgyakat, eszközöket és az ezekkel való cselekvéseket, így lehetőség nyílik a gyermekek verbális fejlesztésére is).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen vállalkoznak a felvetett, vagy felismert problémák megoldására.
- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat elmondják, egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, javítják saját tévedéseiket.
- Képesek tárgyak, személyek tulajdonságainak, mennyiség, nagyság, forma, szín szerinti felismerésére, összehasonlítására; a tulajdonságok szerinti válogatásra, rendezésre.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig.
- Alkalmazni tudják a hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel, bontás, párosítás műveleteit.
- Ismerik és értik a helyeket, térbeli viszonyokat kifejező névutókat, szavakat, megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat.

- Azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Összehasonlításait szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik.
- Képesek geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes tulajdonságokat megnevezni.

4.7. Mozgás

Célunk:

- A gyermekek egyéni mozgásszükségletének kielégítése.
- Válgát képessé a gyermek összerendezett, harmonikus nagy és finom mozgásokra.
- Erős, edzett, jó állóképességű gyermekek nevelése, akik örömet lelnek a mozgásban, szívesen kapcsolódnak be a különböző sportolási lehetőségekbe.

Feladatunk:

- Fejlődjön a gyermekek természetes mozgása: járás, csúszás, mászás, futás, ugrás, dobás, támasztás, függés, egyensúlyozás.
- Mozgásuk legyen összerendezettebb, biztonságosabb, fejlődjön tér- és időbeli tájékozottságuk.
- Az óvoda korú gyermek szervezetének, testi képességeinek sokoldalú, arányos fejlesztése a természetes mozgásigény kielégítése.
- Állóképesség, ügyesség, erőnlét fejlesztése.
- A mozgáskedv felkeltése, megszerettetése, megőrzése és tudatos fejlesztése
- Koordináló képesség, egyensúlyérzék, téri tájékozódás, reagáló képesség fejlesztése
- Testséma kialakítása, téri fogalmak megértése, lemozgása, ezek megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A nagy-és finommotoros mozgások fejlesztése.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése:
- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztmetszetről fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével.
- Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.
- A saját testének és mozgásos képességeinek megismerése segíti az „én-tudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését;
- A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek.
- Fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük a társakhoz való alkalmazkodás során.
- Átélik a mozgásos versengések során a siker, kudarc érzését.
- A rendszeres, szabadban történő mozgással – mindennapos - az egészséges életvitel kialakítása.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák gyakorlása által.
- Hagyjunk elegendő időt az egyes mozdulatok és mozdulatsorok begyakorlására, így a mozgás végrehajtása automatizálódik és kialakul a mozgáskészség.
- A kéz finommozgásainak fejlesztésére nyújtunk változatos lehetőségeket.

- A gyermek egyéni fejlettségének figyelembevétele, biztosítsunk lehetőséget különböző nehézségi fokú feladatok egy időben történő gyakorlására.

Megjelenési formái:

Mozgásos játékok, mindennapos mozgás

Az időjárástól függően legtöbbször a szabadban, rossz idő esetén a csoportszobában vagy a tornaszobában végezzük, az óvodapedagógus irányításával. A játékot, a játékosságot tartjuk fontosnak. Úgy állítjuk össze a napi 15-20 perc anyagát, hogy felfrissülést, edzést, örömet jelentsen a gyermekeknek. Mindennapos mozgást a nap folyamán bármikor szervezhetünk.

Játékidőben történő szabad mozgásfejlesztés

A csoportszobában gyakorolható mozgásformák, főként nagymozgások, illetve mozgásos játékok szervezésével törekszünk a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. A mozgásos játékok természetesen, és egyértelműen ötvözik a játék és mozgás hatásrendszerét és komplex módon fejlesztik a gyermek személyiségét. A csoportszobában alkalmazható nagymozgások fejlesztésére hordozható fa tornaszer áll rendelkezésre. A csoportszobai játékok is sok lehetőséget adnak a finommotorika a szem-kéz koordináció fejlesztésére, pl.: rajz, festés, gyurmázás, gyöngyfűzés, puzzle, hajtogatás, stb. Ezek gyakorlására az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk.

Az udvaron stabilan rögzített fából készült fejlesztő játékszerek, valamint különböző méretű és rendeltetésű labdák, és más eszközök állnak a gyermekek rendelkezésére.

Az eszközellátottság függvényében a mozgáskotta alkalmazása a mindennapokban.

A fejlődés várható jellemzői:

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Kialakul a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérezelése, mozgásuk összerendeződik.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.
- Tudnak ütemtartással járni, labdát vezetni, gimnasztikai gyakorlatokat egyöntetűen, esztétikusan végezni.
- Önfegyelmük, figyelmük megerősödik.
- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, harmonikusabbá válik.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokkal rendelkeznek.
- Bizonyos mozgásformákat készség szintjén tudják végrehajtani.

SNI: Az óvodapedagógus segítse a sajátos nevelési igényű gyermekek közös játékban való részvételét, a közösséghez való alkalmazkodásukat. Olyan különbözőséget elfogadó, sikeres próbálkozásokat értékelő, segítő környezet kialakítása, mely elősegíti a sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest hatékony fejlesztését, szocializálódását.

4.8. Munka jellegű tevékenység

Fontosnak tartjuk:

- A munka jellegű tevékenység óvodai életünk szerves részét képezi, a gyermeki tevékenységekbe beépül, azzal összhangban valósul meg.
- A gyermekek fejlettségi szintjéhez igazított munka jellegű tevékenység végzése biztosítja az iskolába lépéshez szükséges, képességek készségek – kitartás, felelősségérzet, együttműködő képesség, kommunikáció, feladattudat, önállóság, önfegyelem, késleltetés képessége, reális önértékelő képesség, pozitív énkép – fejlődését.
- A munkalehetőségek felkínálásánál az óvodában a gyermekek életkori sajátosságaira alapozunk, mint önkéntesség, megismerési vágy, nyitottság, aktivitás.
- Az életkori sajátosságokhoz igazított tevékenység, tevékenykedtetés örömforrás a gyermekek számára, a pozitív érzelmek ismételt átélésére való törekvés újabb tevékenységekre ösztönzi őket.
- A munkavégzés során egyre több tapasztalat és ismeret birtokába jutnak az őket körülvevő világról, természeti és társadalmi környezetükről. Megtapasztalják, hogy az ember folyamatosan alakítja, változtatja, kellemesebbé, célszerűbbé teheti környezetét.
- A munka jellegű tevékenységek fokozatosan beépülnek mindennapi teendőik közé.
- A rendszeresen és folyamatosan végzett tevékenység eredménye, hogy a gyermekek fokozatosan és egyre természetesebb módon reagálnak szükségleteikre.

Óvodánkban a következő munkafajták végzése történik:

- I. A gyermek saját személyével kapcsolatos munka:
Önkiszolgálás /öltözködés, testápolás, étkezés, környezet rendben tartása/ az óvodai életet végig kísérő önkiszolgáló munka.
- II. A csoport érdekében végzett munka; a közösségért végzett munkatevékenységek:
 - Környezet rendjének megőrzése (eszközök megfelelő helyre rakása használat után, csoportszoba, udvar, tornaszoba át és visszarendezése tevékenységek függvényében, ágyazás, sepregetés, asztaltörlés, szertári eszközök elrakása...)
 - Naposi munka
 - Felelősi munkák (mosdó, öltöző...)
 - Alkalomszerű munkák:
 - egyéni megbízatások (eszközök, üzenetek átadása...)
 - kisebbek, társak segítése
 - felnőtt munkájának segítése (gyümölcs és zöldség hámozás-darabolás, szalvétahajtogatás, játékok javítása...)
 - teremdíszítés, sütés, befőzés, ajándékkészítés...
 - növény és állatgondozás (télen madáretető, nyáron itató töltése,-természet-polgondozása: gyűjtések, hajtás, csíráztatás, ültetés után növények ápolása, udvari növények öntözése),
 - udvartakarítás (levelek gyűjtése, terasz söprögetés, hó söprés...)

Célunk:

- A gyerekek szeressék meg a munka jellegű tevékenységet és ennek során olyan tulajdonságok és készségek alakuljanak ki bennük, amelyek jó közösségi kapcsolatokhoz, kötelességtudathoz és a feladatok teljesítéséhez vezetnek.

Feladataink:

- Minden gyereknek adjunk lehetőséget arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- A tevékenység megkedveltetéséhez olyan bizalmi, empatikus, "elnéző" légkört alakítsunk ki, amelyben a gyermek próbálkozhat, hibázhat, bátran kérhet segítséget felnőttől, társtól.
- Folyamatosan biztosítsuk és bővítsük a munkatevékenységhez szükséges, gyermekek számára megfelelő munkaeszközöket / kosár, seprű, gereblye /. Fontos feladatunk, hogy megtanítsuk a gyermekeknek az eszközök, önmagukat és másokat sem veszélyeztető, biztonságos használatát.
- Igyekszünk elérni, hogy a gátlásos, visszahúzódó gyerekek is bekapcsolódjanak a munkába.
- Felhívjuk a szülők figyelmét, hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízásait, legyenek segítségére annak elvégzésében.
- Az óvodában dolgozó felnőttek személyes példával – szükség esetén segítségnyújtással-, örömük kifejezésével motiváljuk a gyerekek munkatevékenységét.
- Alakítsuk ki, hogy a munka jellegű tevékenység pozitív, örömszerző tevékenység legyen, értékelésünkkel erősítsük a pozitív hozzáállást a tevékenységhez.
- Az örömmel végzett tevékenységhez fejlettségi szintnek megfelelően párosuljanak fokozatosan az elvárások, természetes követelmények.
- Olyan optimális munkalehetőségek felkínálása, biztosítása, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti.
- Tudatosan igyekezzünk kiaknázni a munka jellegű tevékenységek közösségi kapcsolatokat erősítő, kötelességteljesítés és alakító erejét.
- Kisebb társaik, egymás és a felnőttek segítése mindig pozitív megerősítést kapjon.

SNI: Képességeiket, készségeiket figyelembe véve differenciált módon vonjuk őket be a munka tevékenységbe, annak érdekében, hogy megtapasztalhassák az elvégzett munka örömet.

MIGRÁNS GYERMEKEK: Mintaadással segítjük tevékenységeiket. Az elismerés, dicséret, buzdítás metakommunikációs eszközeink fokozott alkalmazásával valósul meg.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Önállóan végzik a személyükkel kapcsolatos teendőket.
- A naposi munkát önállóan és igényesen végzik.
- Szívesen vállalnak „felelősi” munkát, és azt megbízhatóan el is végzik.

- Részt vesznek a „természetpolc” gazdagításában, egyéni és közös gyűjtésekkel (termények kavicsok...) ill. gondozzák az ott található növényeket.
- A használt eszközöket, tárgyakat önállóan előveszik ill. helyre rakják.
- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, szükség szerinti átrendezésében, rendjének fenntartásában.
- Szívesen vállalnak egyéni megbízatásokat, önállóan el is végzik azokat.
- Érdeklődésüknek megfelelően bekapcsolódnak a felnőttek munkájába (kisebb társak segítése, gyümölcs-zöldségpucolás, szalvétahajtogatás, eszközök javítása...). Évszaknak megfelelően segítik az udvar s az ott élő növények gondozását (öntözés, söprögetés...).

5. AZ ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI

Fontosnak tartjuk:

- Az ünnepek közösségformáló, értékteremtő, örömet, esztétikai élményt nyújtó hatása van.
- A régi szokások felelevenítése a kulturális örökség ápolásával formálja az óvodások nemzeti identitás ill. magyarságtudatát, szülőföldhöz való kötődés érzésének kialakulását, színesíti a gyermekek mindennapjait.
- A környezettudatos magatartás kialakulásához, a környezet védelméhez, a „fenntarthatósághoz” kapcsolódó szokások kialakításában segítenek a jeles napok, a természet ünnepei.
- Az átélt tevékenységek a közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítik a közösséghez tartozás érzését. Nem csak érzelmi kötődés. Nem csak érzelmi kötődés, hanem egy komplex személyiség fejlődés elősegítői. Ezen belül a közös alkotás öröme – közösségformáló erő.
- Az óvodai ünnepek, hagyományok erősítik a közösséget, értéket közvetítenek, meghatározzák „a mi óvodánk” képét.

Célunk:

- A közös élmény erejével teremtsük meg a hagyományainkat, és hozzuk közel környezetünk eseményeit.
- Önbecsülés, pozitív énkép, közösséghez tartozás élményének erősítése.

Feladataink:

- Az ünnepekkel közvetítsük egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit.
- A jeles napok kapcsán ismertessük meg, idézzük fel a népi hagyományainkat.
- A személyes vonatkozású ünnepeket csoportszinten tartásuk meg.

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

- Anyák napja
- Az óvodában megismert énekek, versek előadásával köszöntjük az édesanyákat a hagyománnyá vált „Anyák napi teadélutánunkon”. A gyermekek süteményt, teát, ajándékot készítenek.
- Apák napja
- Az óvodában megismert énekek, versek előadásával köszöntjük az édesapákat.
- Gyermeknap
- A gyermekek közös játékokkal, vetélkedőkkel, dallal, tánccal ünneplik e napot.
- Évzáró

- Nyilvános ünnep óvodánkban az év folyamán megismert dalok, versek, mozgásos játékok felelevenítésével. Hagyományként a kisebb gyermekek ajándékot készítenek az óvodától búcsúzóknak.
- A gyermekek név- és születésnapjai
- A gyermek személyével kapcsolatos ünnepek, melyek hagyománnyá váltak

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

- Mikulás
- Szent Miklós napja. Örömteli várakozás előzi meg a Mikulás érkezését. A gyermekek többnyire az ajándékot várják az érkező vendégtől, melyet verssel-énekekkel, egy-egy általuk készített rajzzal köszönnek meg.
- Karácsony
- Közös ünneplés a csoportban, majd látogatás más csoportokba. Utána gyertyagyújtás, ajándékbontás, együttjátás, ami ünnepi ebéddel végződik.
- Farsang
- Télbúcsúztató népszokás, üzzék ki a hideget népi mondókákkal, általuk készített kis dobbal. A gyermekek díszítsenek álarcot, készíthetnek farsangi bohócot. Tanuljanak farsangi dalokat, mondókákat. Öltözzenek jelmezbe, és ezeket mutassák be. Óvodánk dolgozói meglepetés előadással kedveskednek a gyermekeknek.
- Húsvét
- A gyermekek vegyenek részt húsvéti játékokban, locsolkodásban. Tudjanak népi játékokat a locsolkodáshoz, a fiúk locsolják meg a lányokat. A gyermekek fessenek tojást, készíthetnek kisebb ajándékokat szüleiknek, barkácsolhatnak húsvéti díszeket.

Nemzeti ünnepünk

- Március 15.

A gyermekek életkorának megfelelően ünnepeljük meg. Dalokat, verseket hallgatnak, zászlót festenek, csákót hajtogatnak, kokárdát tűznek, és a városi Kossuth szoborhoz sétálva általuk készített zászlóval vagy kokárda virággal köszöntik az ünnepet.

Intézményünkben kiemelten kezeljük, mert ez az ünnep ad leginkább lehetőséget a nemzeti identitástudat kialakítására, formálására.

Természet ünnepei (ajánlás az óvodapedagógusoknak)

- Állatok világnapja - október 4.
- Víz napja - március 22.
- Föld napja - április 22.
- Madarak-fák napja - május 10.

A gyermekek életkorának megfelelően változatos tevékenységeket szervezünk az aktualitásnak megfelelően (pl. állatok képeinek gyűjtése, tablókészítés stb.) több napon keresztül. Egyes

tevékenységek óvodai szinten kerülnek megszervezésre (pl. kiállítás megtekintése, melynek során a csoportokban készített tablót az óvodai közösség nézi meg)

SNI: Képességeinek, készségeinek, fejlettségének mértékében:

- törekszünk arra, hogy bekapcsolódjon az egyes tevékenységekbe,
- differenciált feladatok adásával, segítség nyújtásával és
- egyéni bánásmód fokozott alkalmazásával
- törekszünk sikerélményhez juttatni a gyermekeket, ezzel is elősegítve beilleszkedésüket a közösségbe.

MIGRÁNS GYERMEKEK: Törekszünk kultúrájuk, hagyományaik megismerésére.

Nyílt ünnepeink	Zárt ünnepeink
Anyák napja	Gyermeknap
Apák napja	A gyermekek név- és születésnapjai
Évzáró	Mikulás
	Karácsony
	Farsang
	Húsvét
	Március 15.
	Természet ünnepei

6. ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM

Az **esélyegyenlőség érvényesülését** biztosítani kell a közoktatási intézményekben.

Ez azt jelenti, hogy az egyenlő bánásmód követelményének betartása mellett törekedni kell az **esélyegyenlőség előmozdítására** is. Ez olyan aktív, cselekvő magatartást feltételez, amelynek eredménye, hogy **az érintettek valóban aktív részeseivé válnak a számukra biztosított lehetőségeknek.**

Az esélyegyenlőségi programban különösen az alábbi csoportokra irányul a figyelem:

- hátrányos helyzetű gyermekek (HH)
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH)
- sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)

Célunk:

- A HH/HHH és az SNI gyermekek óvodai nevelésének biztosítása
- Az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesítése
- Az esélyteremtést támogató lépések, a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű gyerekek hátrányainak kompenzálása az esélyegyenlőség előmozdítása érdekében az intézmény minden tevékenysége során
- A HH/HHH és SNI családok partneri együttműködése az együttnevelésben
- Speciális végzettségű pedagógusok bevonása a nevelésbe (gyógypedagógus, logopédus, pszichológus)

Óvodai feladatunk:

- A HH/HHH gyermekek gyakori, indokolatlan hiányzásának megszüntetése, a hiányzások megszüntetésével az iskolára alkalmassá tétel biztosítása
- A gyermek életkörülményeinek megismerése, a tapasztaltak tapintatos kezelése a titoktartási kötelezettséget betartva.

A pedagógus feladata:

- felmérje, megítélje valamely gyermek képességét, erősségeit és gyengeségeit
- a személyes találkozások során felmérje a gyermekekkel szemben megfogalmazott szülői elvárásokat
- munkája során felismerje a gyermekre nehezedő – indokolatlannak tűnő – szülői elvárást, és azt a szülővel való kommunikáció, együttműködés keretében kezelje
- tehetséges gyermekeknél kezdeményezze a tehetséggondozást,
- gyengébb képességű gyermekeknél javasolja a részképesség felmérését, ezáltal a plusz-fejlesztő, felzárkóztató tevékenységekben való részvételt
- teremtsen meg a különböző tevékenységek során a differenciáló nevelés kereteit, és alkalmazza azokat a többféle gyermeki igény kielégítésére

Szervezési feladatok:

- Fogadóórák,
- Szülő, illetve a pedagógus által kezdeményezett beszélgetések,
- Családlátogatás megszervezése, lebonyolítása.
- Indokolt esetben a szakmai tanácsadó intézmények bevonása a gyermekek nevelésébe, fejlesztésébe, a problémák megoldásába;
- A rászoruló gyermekek részére támogatási eszközök, források keresése;
- Külön tevékenységek, egyéni beszélgetések szervezése;
- Ingyenes, illetve kedvezményes étkezés biztosítása a rászorulóknak.

Személyi feltételek

- Óvodapedagógusok
- Gyermekvédelmi felelős
- Fejlesztő pedagógus
- Indokolt esetben utazó gyógypedagógus
- Dajka
- Pedagógiai asszisztens

6.1. Integrációs feladataink

Az integráció folyamatát óvodánkban széles körben alkalmazzuk:

- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és
- olyan gyermekek esetében, akinél a szocializáció folyamata akadályba ütközik.

Óvodai nevelésünk egyik alapfeladata a gyermekek társadalomba, közösségbe való beilleszkedésének megvalósítása. Gyermekeink egy része a város szegregált területén élő, jellemzően roma lakta környezetből érkezik. A családok kulturális értékei, életvitele különböző mértékben térnek el a többségi társadalom által elfogadott érték- és normarendszertől, ami megnehezítheti, esetenként akadályozza a szocializációs folyamatokat.

Célunk:

- A gyermekeknek – beilleszkedésük során – szeretet és biztonságérzet biztosítása, éreztetve, hogy a „különbözőséget” elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, ezzel megalapozzuk érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönözzük társas kapcsolataik pozitív alakulását.
- A társadalmi elvárásoknak megfelelő viselkedéskultúra alapozása.
- Segíteni a család valamennyi tagját a többségi társadalom érték- és normarendszeréhez való minél sikeresebb alkalmazkodásban.
- A hátrányos családi környezetben élő gyermekek felzárkóztatásának elősegítése.

Feladataink:

- A gyermekek személyiségének megismerése, az esetleges lemaradás területeinek, mértékének megállapítása.
- A családi nevelés jellemzőinek megismerése
- Körültekintő testápolási, higiénés, öltözködési szokások alakítása, az étkezési kultúra alapozása. Az egészség megőrzéséhez szükséges szokások alapozása, a harmonikus, szép mozgás elsajátíttatása.
- Az érzelmi élet gazdagítása, az érzelmek felett való uralkodás képességének kialakítása, a másság tiszteletben tartása, az identitás alakítása
- Erkölcsi, kulturális értékek megismertetése, a magántulajdon tiszteletben tartásának erősítése.
- Nyelvi képességek, a kommunikáció fejlesztése, hiányos fogalomismeret pótlása, a szókincs gazdagítása.
- Hátrányok kompenzálása a fejlesztési feladatok differenciált, egyénre szabott segítségével.

6.1.1. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációja

Óvodásaink szociális helyzete igen változatos képet mutat, főként a családok anyagi helyzetében, kulturális körülményeiben. Ezért az óvodában folyó nevelő-oktató munkát úgy kell szerveznünk, hogy a nehéz körülmények között élő, szociálisan hátrányos helyzetű gyermekeket felzárkóztassuk.

Célunk:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek minél korábban bekapcsolódjanak az óvodai nevelésbe,
- Nevelő – fejlesztő munkánk során figyelembe véve a gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét segítsük őket hátrányaik leküzdésében, a felzárkózásban.
- A szociálisan rászoruló családok azonosítása, és a gyermekek személyiségfejlődése érdekében a segítségnyújtás.

Óvodai feladataink:

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai elhelyezése, amennyiben 3. életévüket betöltötték.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek azonosítása érdekében szoros kapcsolatfenntartása a védőnői szolgálattal, ill. évente egyeztetés az önkormányzattal is.
- Hiányzásuk folyamatosan figyelemmel kísérése, a szülők figyelmének felhívása a mulasztás bejelentésére, tartós hiányzás esetén felvesszük a kapcsolatot a szülővel, szükség esetén a megfelelő intézkedést megteesszük.
- Szociális helyzetük javítása érdekében a titoktartás mellett felhívjuk a szülők figyelmét a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és az óvodáztatási támogatás lehetőségére.
- A fejlesztő-felzárkóztató munkát a csoportokban az egyéni bánásmód elvének figyelembe vételével, differenciált foglalkozásokon, játékidőben egyéni fejlesztés keretében valósítjuk meg. Szükség esetén a nevelési tanácsadó vizsgálatát kezdeményezi a csoportban dolgozó óvodapedagógus.
- A segítségre szoruló családok problémáit a titoktartási kötelezettség figyelembe vételével, nagyfokú tapintattal kezeljük. A szülőkkel a gyermekek érdekében fontosnak tartjuk a jó, bizalmon alapuló kapcsolat kialakítását. Gyermeük fejlődéséről szükség esetén, de évente kétszer mindenképpen tájékoztatást nyújtunk. Óvodapedagógusainkkal a szülők egyéni időpont egyeztetés alapján bármikor esetmegbeszélést, tájékoztatást kezdeményezhetnek.

6.1.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja

Alapító okirat szerint szakfeladatunk:

Sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai nevelése, ellátása keretében kizárólag a többi gyermekkel integráltan együtt nevelhető azon sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, és ellátása, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján beszéd fogyatékosak vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdenek, (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar), vagy enyhe fokban értelmi fogyatékosak

Óvodánkban a teljes integráció valósul meg, az egész napot együtt töltik a sajátos nevelési igényű gyermekek a többségi óvodába járó társaikkal. Pozitívan, őszinte befogadással viszonyulunk a sajátos nevelési igényű gyermekekhez. Az együtt fejlesztésen túl, a gyermeket valóban szociálisan is befogadja az intézményünk. Minden gyermeknek más megsegítésre van szüksége. A nevelésünk akkor megfelelő, ha igazodik a gyermek egyedi nevelhetőségéhez.

A társak nagy szerepet játszanak az integrációban, minél fiatalabbak, annál természetesebben fogadják a különbözőséget. Meg kell ismertetni, tanítani, hogy hogyan kell természetesen együtt élniük, helyesen segíteniük.

A sérült és az ép gyermekek kölcsönös tapasztalatai egymásról, közös tevékenységeik, együttes élményeik azt valószínűsítik, hogy később is elfogadók, igény szerint segítőkészek lesznek egymás iránt.

Amennyiben óvodánkba sajátos nevelési igényű, az óvodai csoportba integrálható gyermek kerül felvételre, kezdeményezzük az illetékes Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvizsgálatát és a gyermek számára optimális intézmény és fejlesztési lehetőség kijelölését.

Elvek:

- Az óvodai nevelési alapprogram által megfogalmazott befogadó, bátorító pedagógiai attitűd s a szükséges környezeti feltételek megteremtése.
- Az együttnevelés során arra kell törekedni, hogy az óvodai nevelés általános célkitűzései megvalósuljanak a sajátos nevelési igény súlyosságának figyelembevételével.
- Az egész napos tevékenység is a különleges gondozási igény kielégítését szolgálva szerveződjön, egyéni vagy csoportos formában.
- A különleges gondozási igényből fakadó feladatok, - melyeket a szakértői és rehabilitációs bizottságok állapítanak meg – végrehajtásánál arra kell törekedni, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a gyermek kompenzációs lehetőségei.
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Célunk:

- A sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelésének segítése, sérülés specifikus fejlesztése az állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátás biztosításával.
- A befogadó óvodapedagógus szakmai munkájának segítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő családok támogatása.

Egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek
(súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral küzdő gyermekek)

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Óvodai környezet feladata:

- ◆ Inkluzív pedagógiai attitűd biztosítása.
- Spontán utánzásos tanulás lehetőségének biztosítása.
- A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyet a gyermek a kortárscsoportban megél.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat:

- A gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása a speciális fejlesztést végző szakember közreműködésével, útmutatásai alapján;
- A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történik.
- Megelőzni a teljesítménykudarckokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását:
- pozitív megerősítés alkalmazása a nap folyamán,
- következetes nevelői attitűddel a szokások szabályokhoz való alkalmazkodás elősegítése;
- sikerélményt nyújtó feladatok, tevékenységek biztosítása;
- Megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni – a speciális fejlesztést végző szakember közreműködésével, útmutatásai alapján.

Speciális ellátást végző szakember feladata:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd)eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,

- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Család feladata:

- A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történik.

Enyhe értelmi fogyatékos gyermekÓvodai környezet feladata:

- Az óvodapedagógus elfogadó, befogadó magatartásával, attitűdjével példát mutat a gyermekeknek és ösztönzi őket társuk elfogadására.
- Szociális alkalmazkodás fejlesztése.
- Spontán utánzások tanulási lehetőségének biztosítása.
- A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyet a gyermek a kortárs csoportban megél.
- Adekvát játék és eszköz használat elsajátítása.
- A téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció fejlesztése.
- Olyan játékos tevékenység biztosítása, felkínálása, melyben elsősorban a nagymozgások fejlesztése, játékos formában különböző egyensúlyfeladatok végzése megvalósul.

Az integrált óvodai nevelés keretében a gyermek szakértői véleménye alapján szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai segítségéről

Speciális ellátást végző szakember feladata:

- Képességfejlesztés a kis lépések elvét alkalmazva.
- Mozgásfejlesztés, a mozgáskoordináció a saját kompetenciaélményének megélése.
- Verbális és nonverbális kommunikáció gyakorlása.
- A kognitív funkciók: érzékelés, észlelés, vizuális és auditív figyelem, koncentráció, emlékezet, szerialitás fejlesztése.

Család feladata:

- Fejlettségi szintjének megfelelő óvodai feladatok otthoni gyakorlása.

Beszéd fogyatékos gyermek

Óvodai környezet feladata:

- A sérült kisgyermek másságát elfogadó környezet biztosítása, olyan támogató környezet kialakítása, amelyben eredményeit, erőit, sikeres próbálkozásait elismerik, értékelik.
- A gyermek beszédállapotáról való tájékozódás.
- Gazdag nyelvi környezet biztosítása a játéktevékenységben, tanulásban, ismeretszerzésben.
- Pozitív beszédminta nyújtása prozódiai elemek tudatos alkalmazása (dallam, hangsúly, hanglejtés, ritmus).
- A beszéd fogyatékos gyermekhez intézett közlései mindig csökkentett formában, csökkentett beszédtempóban hangozzanak rövidített, redukált formában.
- Anyanyelvi játékok beépítése a napi folyamatba.
- Oldott, bizalmas, stresszmentes légkör biztosításával segíteni a beszéd fogyatékos gyermek sikerélményhez juttatását.

Speciális ellátást végző szakember feladata:

- Beszédhiba diagnosztizálása, egyes részterületeken jelentkező elmaradások feltérképezése.
- A gyermek logopédiai ellátásának megtervezése, egyéni fejlesztési tervének elkészítése, rendszeres fejlesztése direkt és indirekt formában.
- Beszédindítás
- A beszéd technikai és tartalmi fejlesztése, beszédhangok tiszta ejtése, artikuláció,
- szókincsbővítés, grammatikailag megfelelő nyelvtani szerkezetek.
- Kognitív képességek fejlesztése.
- A gyermek egész személyiségének pozitív befolyásolása.

Család feladata:

- A probléma feltárása, megbeszélése.
- Megoldási módok keresése, tanácsadás.
- Rendszeres tájékoztatás az elért eredményekről.
- A szülőpartnereként való bevonása a terápia hatékonyságának érdekében.

A feladatellátás hatékony megvalósulása érdekében folyamatosan biztosítjuk a pedagógusok számára a konzultációt, a szülők számára a fogadóórákat. A fejlesztő eszközök tárgyi feltételek és az eszköz készletek folyamatos fejlesztésre szorulnak.

Az integrált nevelést befolyásoló egyéb tényezők:

Az óvodai csoporton belül meglévő személyi feltételek, szükséges esetekben gyógypedagógiai asszisztens. A megfelelő pedagógiai attitűd, az „átlagos” gyermekek szüleinek megfelelő információ szolgáltatása.

6.1.3. Tehetséggondozás

Mindennapi tehetséggondozás: a „tehetségígéret” egész személyiségének komplex fejlesztésére irányuló óvodapedagógiai folyamat. A tehetséges gyermekek saját csoportjukban élik óvodás életüket. Az óvodapedagógus az óvodába lépés pillanatától kezdve folyamatosan megfigyeli és figyelemmel kíséri a gyermek tehetségre utaló jellemzőit.

Célunk:

- Olyan nyitott, innovatív pedagógiai szemlélet kialakítása, amelyben a „tehetség-ígéret” minél korábbi életkorban felfedezhető.
- A „tehetség-ígéret” inspirálása érdeklődési területüknek megfelelően.

Feladataink:

- Változatos tevékenységek biztosítása
- Az önálló alkotás lehetőségének biztosítása
- Szokatlan megoldási módok elfogadása, további önálló alkotásra, megoldásra ösztönzés
- Az óvodapedagógus részéről tevékenységüket pozitív megerősítés, buzdítás, dicséret kíséri.
- Az óvodapedagógus a differenciálás eszközrendszerével segíti a tehetségfejlesztését.
- Szükség esetén az óvodapedagógus személyes példa mutatásával segítse a gyermekcsoportba való beilleszkedésüket, szocializációjukat.

6.2. Gyermekvédelem, szociális segítségnyújtás, egészségügyi ellátás feladatai

Az óvodának, a nevelésben, fejlesztésben részt vevő személyek feladatai:

- Törekedjenek arra, hogy megismerjék a gyermek életkörülményeit, (tapintatosan, a titoktartási kötelezettséget betartva) betekintést nyerjenek a család szociális viszonyaiba az esetleges hátrányok leküzdésében való segítség céljából
- Kísérjék figyelemmel az adott gyermek szociális viselkedését, szociális viszonyait
- Értesítsék a szülőt arról, hogy a helyi önkormányzathoz milyen segítségért fordulhat
- Helyezzék előtérbe a gyermeki szükségletek kielégítését, az objektív és szubjektív feltételek megteremtését, változatos tevékenységek biztosítását nevelési céljaik megvalósítása érdekében
- Tájékoztassák a gyermekeket az intézmény balesetvédelmi előírásairól, a védő, óvó intézkedésekről
- Hajtsák végre az egészségnevelés feladatait minden gyermekre kiterjesztve
- Gondoskodjanak arról, hogy az orvosi, védőnői, és a fogászati ellátáson minden gyermek részt vegyen

Elvek:

- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget- különleges védelem illeti meg.
- Pedagógiai tevékenységünk középpontjában a gyermeki szükségletek kielégítése áll.
- A gyermekvédelmi munkát a humánus, segítőkészség, a megértés és a támaszkodás jelenti.
- Prevenációs tevékenység elsődlegességét a gyermek életében jelentkező problémák okainak feltárásával, a gyors beavatkozással biztosítjuk.
- A szülőkkel való bizalmi viszonyra épülő napi kapcsolattartást, családsegítést a prevenció feltételének tekintjük.
- HHH gyermekek esetében a jelzőrendszeri feladatokat a gyermekvédelmi felelős látja el
- A jelzőrendszeri szerepből adódóan a Gyermekjóléti Központtal folyamatos kapcsolattartás érvényesül.
- Az óvodában dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli.

Gyermekvédelmi feladatok

Gyermekvédelmi felelős feladata:

- az óvoda gyermekvédelmi munkájának segítése, intézményi szintű koordinálása,
- értékelést, beszámolót készít,
- gyermekjóléti központtal folyamatos kapcsolatot tart, családgondozókkal együttműködik,
- részt vesz a jelzőrendszeri kerekasztal megbeszélésein,
- az óvoda védőnőjével kapcsolata folyamatos,

- óvodapedagógusok munkájának segítése,
- óvodaköteles gyermekek óvodába lépésének előkészítése,
- törvény módosítások esetén helyi tájékoztatás megszervezése,
- családlátogatásokba bekapcsolódik, családlátogatást végez,
- a szülőket tájékoztatja az intézményben gyermekvédelmi feladatot ellátók személyéről, fogadó óráikról,
- jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézmények címét, telefonszámát,
- értékeli a helyi gyermekvédelmi munkát,
- nevelési év elején az óvodapedagógusok adatszolgáltatása alapján meghatározott szempontok szerint nyilvántartást készít,
- a szociális támogatási lehetőségekről szóló tájékoztatás nyilvánosságáról gondoskodik,
- spontán adódó helyzetek esetén a szükséges intézkedések megtételét egyezteti az intézmény vezetőjével,
- szükség esetén esetmegbeszéléseket kezdeményez.

Óvodapedagógus feladata:

- gyermekek megfigyelése, a csoport feltérképezése,
- nevelési év kezdetekor a gyermekek fejlettségének megfelelően, tájékoztatást nyújt az,
- egészségük – testi épségük védelmére vonatkozó szabályokról, aminek tényét és tartalmát dokumentálja,
- családlátogatások szervezése,
- szülői értekezletek tartása,
- egyéni bánásmódelvének érvényesítése a mindennapokban,
- a gyermeknél jelentkező problémák esetében a szülőkkel fogadóóra kezdeményezése,
- szükség esetén intézményvezető és gyermekvédelmi felelős bevonása,
- folyamatos kapcsolatot tart a gyermekvédelmi felelőssel,
- a nyilvántartott gyermekeket figyelemmel kíséri, problémákat jelzi a gyv. felelősnek és az intézmény vezetőjének,
- felhívja a szülők figyelmét a szociálístámogatások lehetőségeire.

Együttműködés a szülőkkel

Az **óvoda** (a *Köznevelési törvényben* meghatározott feladatai ellátásának keretei között) **felelős** a gyermekek testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődéséért, a gyermekközösség kialakulásáért és fejlődéséért.

Ennek érdekében az óvoda:

- Működjön együtt a szülővel a gyermek személyiségének fejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában

- Nevelő munkáját a gyermekközösség kialakítása, fejlesztése során szülők közösségével együttműködve végezze
- Tartsa tiszteletben a szülőknek, illetve a gyámnak azt a jogát, hogy vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesüljön gyermekük

Együttműködés egyéb szervekkel

- Az óvoda partneri kapcsolatot tart a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal:
 - segítséget kér a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattól akkor, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni,
 - gyermekbántalmazás vélelme esetén értesíti a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatot,
 - részt vesz a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat felkérésére a szolgálat által kezdeményezett esetmegbeszéléseken.

Óvoda – iskola átmenet támogatása

- A hatékony nevelő-fejlesztő tevékenység eredménye az iskolakezdéshez szükséges fejlesztés elérése.
- Tanulási nehézséggel, magatartási problémákkal küzdő gyermekek szűrővizsgálaton való részvételének segítése, a vizsgálati eredmények tükrében tudatos fejlesztőmunka végzése.
- Sajátos nevelési igényű gyermekeknek a megfelelő iskolatípus kiválasztásában segítségnyújtás
- A gyermekek fejlődésének figyelemmel kísérése az iskolakezdést követően is

7. AZ ÓVODÁBA ÉS AZ ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI

7.1. Az óvodába lépés feltételei

Intézményünkbe a gyermekek felvételét a mindenkor érvényes tanügy-igazgatási feladatnak megfelelően végezzük.

Elsődleges szempontunk, hogy a gyermek betöltse harmadik életévét, ezen túlmenően pedig az alábbi fejlődési mutatókat vesszük figyelembe:

- szobatisztaság,
- kialakult beszédképesség (legalább beszédértés),
- önálló mozgásképesség.

Sajátos nevelési igényű gyereke óvodai nevelése, ellátása keretében kizárólag a többi gyermekkel integráltan együtt nevelhető azon sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, és ellátása, akik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján beszéd fogyatékosak, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, vagy enyhe fokban értelmi fogyatékosak.

7.2. Az iskolába lépés feltételei

(A fejlődés jellemzői az óvodáskor végre)

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenet állapotába, melyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre

A halasztott iskolakezdésre, további egy év óvodai nevelésre a vonatkozó, hatályos jogszabályban meghatározottak szerint kerülhet sor.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) Testileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.
- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) Lelkileg egészségesen fejlődő gyermek:

- Nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.
- A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez, érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

c) Az egészségesen fejlődő gyermek:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolait, érzelmeit mások számára érthető formában,
- életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek)
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, esetleg születési adatait.
- Felismeri a napszakokat
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismeri a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartásformák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

d) Óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára

- Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.
- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermektársakkal.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.

- Kitartása, munkatempója, önállósága, önfegyelmének alakulása biztosítja a feladatok elvégzését.

Az ötéves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett igyekszünk elérni a fentiekben leírt fejlettségi szintet.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

8. KAPCSOLATTARTÁS

8.1. Kapcsolattartás a családdal

A szülő-, gyermek -, pedagógus együttműködésének formái

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve, esetenként hátrányokat csökkentve szolgálja a gyermek fejlődését.

Feladatunk, hogy a családokkal együttműködve a jó kapcsolat kialakítása. A program megvalósításához feltétel a szülők egyetértése, támogató beleegyezése. Figyelünk a családok sajátosságaira, együttműködésünk során érvényesítjük az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családokhoz illesztett megoldásait. A jó együttműködés érdekében az óvodapedagógusnak meg kell ismernie a családot, a szülőknek pedig az óvodát. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelő felfogásunkat, céljainkat, feladatainkat. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. **Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés.**

Fontos számunkra a sajátos nevelési igényű gyermekek problémáinak korai felismerését a családdal együtt végezzük, javasoljuk a szakember bevonása a korrekcióba.

Alapelvünk:

- Óvodapedagógusaink fogadják el a család szokás- és szabályrendszerét, és tapintatosan befolyásolják az életmód jó szokásainak kialakítását. Tiszteljük a szülőt!
- **Az ideális óvodai- családi kapcsolat kialakításában:**

Célunk:

- A szülő, gyermek, pedagógus hatékony együttműködése
- Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése, információk, ismeretek megosztása
- Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása
- A gyermekén keresztül pozitív hatás gyakorlása a szülőkre
- Kölcsönös tisztelet, tolerancia, a szülők és a szakemberek közötti egyenlőség felismerésére törekvés
- Közös döntéshozatali folyamat kialakítása
- Családok jellemzőinek és a gyerekek egyediségének tiszteletben tartása

Feladataink:

- Az óvoda alapelveinek, céljainak, feladatainak összehangolása az együttműködés érdekében
- A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása

- A családokkal való kapcsolat új alapokra helyezése, a jól működő, hagyományos együttműködési formák továbbfejlesztése
- A szülő és a pedagógus kompromisszumképességének fejlesztése az eredményes együttműködés érdekében, mindvégig a gyermek érdekeit szem előtt tartva
- Párbeszédre törekszünk, igyekszünk bevonni a szülőket az értékes hagyományok tevékenységek szervezésébe
- A családi vonatkozású információkat a titoktartás szabályainak figyelembevételével kezeljük.

Speciális feladataink:

- Részletesen és alaposan tájékoztatjuk a szülőket az integrált nevelést megelőzően, az egész folyamat során. Partnerként kezeljük őket, együtt döntünk!
- Megismertetjük a szülői közösséget az integráló neveléssel, pozitív viszonyulásra, elfogadásra ösztönözzük őket. „Mindenki óvodája” kép kialakítására törekszünk, kerülve a felesleges szegregációt

Törekszünk a szülői értekezletet alaposan előkészíteni, vonzóvá tenni (időpont, téma, hely) Átgondoltan megszervezni, hogy mi legyen annak célja. Igény szerint meghívott előadókkal segítjük a szülőket, felvilágosító, támogató, segítő szándékkal.

Igyekszünk felmérni a szülői igényeket, nem passzív hallgatóvá, hanem aktív résztvevővé „varázsolni”, együtt gondolkodásra készíteni, ösztönözni őket.

Igyekszünk mindig pozitív hangulatot teremteni, nem minősítjük, oktatjuk ki a szülőket.

A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. Óvodánk nyitott: a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget adunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek gyermekeik óvodai életébe. A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatók vagyunk.

A kapcsolattartás formái:

- családlátogatás
- fogadóóra
- munkadélután
- szülői tájékoztató (csoportos szülői értekezletek)
- nyílt napok
- Szülői Munkaközösség vezetőin keresztül

A kapcsolattartás módjai intézményünkben

FORMÁLIS	INFORMÁLIS
családlátogatás	napi beszélgetések
értekezletek	falitáblán közérdekű hírek
fogadóóra szülői igény alapján	A szülő rendszeres tájékoztatása a gyermek fejlődésével kapcsolatosan
SZMK	esetmegbeszélő találkozások szakemberek bevonásával
kérdőívek	
nyílt napok	
közös ünneplések	
munkadélutánok	
szabadidős programok, kirándulások	

Gyermek – szülő – pedagógus közös programjai

Kapcsolattartás formája	Cél, tartalom	Munkaforma
Beiratkozás	- ismerkedés az óvodával - az óvoda programjának megismertetése	egyéni beszélgetés
Családlátogatás	- gyermek életkörülményeinek megismerése - szülők szemléletmódjának megismerése - anamnézis felvétel	- egyéni beszélgetés - játék a gyermekkel
Óvodakezdés	- ismerkedés az óvoda szokásrendszerével - szülő-gyermek kapcsolatának megismerése - kölcsönös bizalomépítés „fájdalommentes” elválás biztosítása	- közös játék - közös tevékenykedés a szülővel, gyermekkel

Nyílt napok	• 1-2 nap esetén betekintés az óvoda mindennapjaiba	• megfigyelés • közös megbeszélés • egyéni problémák megbeszélése • nevelési tanácsadás
Anyák napja	• meghitt közös együttlétek • közös játékelmény • családi kapcsolatok mélyítése	• közös együttlét • közös munka • beszélgetés
Ünnepek, rendezvények	• az ünnepek és előkészületek közös megszervezésével, lebonyolításával az óvoda-család kapcsolatának mélyítése • vidám hagyományápolás	• szervezés • közös ünneplés • vidám vetélkedés • közös tánc

Kapcsolattartás az óvoda Szülői Munkaközösségével

A kapcsolattartás formáit az SZMK - terv és az éves Munkaterv tartalmazza.

Célunk:

- Az óvoda és a család kapcsolat elmélyítése.
- Az egyenrangú nevelőtársi viszony a kölcsönös kapcsolat.
- Az óvoda nyitottságának biztosítása.
- **A meglévő szokások erősítése, szem előtt tartva a szülők igényeit a gyerekek egészséges fejlődését, az óvoda adottságait.**

Fejlesztési tennivalóink:

- kapjon kiemelkedő jelentőséget a prevenció, korrekció, kompenzáló tevékenység, az etnikai kisebbség érzelmetli légköréhez szokott gyermekek igénylik ezt.
- Feladataink: etnikai érzékenységük-sérülékenységük tiszteletben tartása, biztonságérzetük növelése és a közöttük végzett pedagógiai munka elismerése, megbecsülése, lebecsülés helyett.
- A közös programok és tevékenységek szervezése.
- A munka céljainak feladatainak megvalósításához összehangolt kapcsolatokra van szüksége az intézménynek. Ebben fontos helyet kap az önkormányzattal, a fenntartóval való kapcsolattartás. Fontosnak tartjuk a rendszeres kapcsolatot, mert nagy szerepet szánunk az óvoda nevelő munkájának megítélésében, segítésében.

Óvodáinkban SZMK működik melynek feladata:

- A szülők érdekképviselésének ellátása
- Az óvodai nevelés elveinek, módszereinek programjainak ismertetése, egyetértési jogának érvényesítése.
- Megfelelő kapcsolat kialakítása a szülők és az óvodavezetőség, az óvodapedagógusok és a dolgozók között.
- Közös programok, gyerek kíséret megszervezése során segítségnyújtás.

8.2. Kapcsolattartás közoktatási intézményekkel és egyéb szervezetekkel**Óvoda és bölcsőde**

Az új óvodások egy része a bölcsődéből érkezik az óvodába. Minden tárgyévben a beiratkozó gyerekeket meglátogatjuk a bölcsődében. Fontosnak tartjuk, hogy megismerjük a bölcsőde szokásrendszerét, hogy a gyermek ne kerüljön minden téren új feladatok elé. Az évenkénti látogatásokkal és kapcsolatteremtéssel szeretnénk kialakítani, hogy jobban segítsük a gyerekek óvodai beilleszkedését.

Óvoda és iskola

Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy az iskolák megismerjék azt a szándékunkat, hogy a gyermeket egyéni képességeinek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és legyenek képesek az iskolai tanulmányok megkezdésére. Fontosnak tartjuk, hogy az átmenetet minél zökkenő mentesebbé tegyük. Szeretnénk, ha minél több alkalommal ülnének le közös beszélgetésre, eszmecserére az óvodapedagógusaink és az iskolák alsós pedagógusai.

Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő és megtartó kapcsolatra törekszünk. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

Az együttműködés formái:

- az iskolai nevelőkkel az emberi és szakmai kapcsolatok folyamatos ápolása, érdeklődés egymás munkája, problémái, eredményei iránt
- saját nevelési tapasztalataink átadása a tanítóknak
- kölcsönös látogatások, tapasztalatgyűjtés: az első osztályosokat a tanév elején meglátogatjuk az iskolában, az első osztályos tanítók pedig a leendő iskolásokat látogatják meg az óvodában.
- a gyermekek látogatása az iskolában: ismerkednek az iskolai környezettel

Pedagógiai szakszolgálat

A Szakszolgálat nevelési tanácsadást, logopédiai ellátást nyújt a gyermekek számára. A szolgálat pszichológusai, gyógypedagógusai, logopédusai a különböző részképesség zavarokkal küzdő, beszédhibás, magatartászavaros gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel segítik. Fejlettség mérést óvodapedagógus jelzése alapján végeznek a nagycsoportosok körében.

Az iskolaérettségi vizsgálatokat a szülők és az óvodapedagógusok együttes kérése és javaslata alapján végzik el azoknál a gyerekeknél, akiknek iskolaérettsége bizonytalan.

- Az általuk meghirdetett előadásokon rendszeresen részt veszünk.
- aktuális, egyéni eset megbeszélésekre törekszünk
- A fejlesztésre szoruló gyermekeink esetében szoros együttműködést igyekszünk kialakítani a gyógypedagógusokkal, pszichológussal, - a **fejlesztőpedagógusaink aktív részvételével**.
- Óvodai életünk, munkaszervezésünk kapcsán biztosítani szeretnénk, az óvodánkban folyó fejlesztés feltételeit: eszköz, idő, hely, személyi feltételek biztosítását. Feladatuk még az óvodapedagógusok fejlesztőmunkájának segítése – ötlet, tanácsadással, eset megbeszélésekkel. Feladataikból adódik, hogy a Nevelési Tanácsadó szakembereivel szoros együttműködésre, tapasztalatcserére törekszenek.
- A beiskolázás előtti időszakban (jan., febr., márc.) legintenzívebb a kapcsolat az intézmények között

Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat

A Megyei Szakértői Bizottsággal folyamatos az együttműködésünk.

- A megfigyeléseink alapján feltárt (spontán), illetve a tudatosan integrált gyermekek esetén törvényi kötelezettségünknek megfelelően tartjuk a kapcsolatot.
- Folyamatosan figyelemmel kísérjük a kontroll vizsgálatok időpontját.
- *Az SNI-s gyermekek esetében folyamatos együttműködésre törekszünk, ellenőrzési feladataikat segítjük (dokumentációnk bemutatása)*

Egészségügy, gyermek és ifjúságvédő szervek

Védőnő, orvos, fogorvos, Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Gyámhivatal

Formái:

- alkalmanként esetmegbeszélések
- évente orvosi vizsgálat minden csoportban
- tanköteles korú gyermekek részére iskola alkalmassági vizsgálat

A védőnő havonta, az óvoda orvosa folyamatosan kapcsolatot tart intézményünkkel, a gyerekek rendszeres orvosi vizsgálatát végzi.

A kapcsolattartás formái:

- időszakos szűrés az óvodában
- előadások szervezése az egészséges életmóddal kapcsolatosan.

Óvodánk gyermekvédelmi felelősei rendszeres kapcsolatot tartanak fent a Gyermekjóléti szolgálat dolgozóival.

Kapcsolat a különböző közművelődési intézményekkel

(Könyvtár, Vigadó, Múzeum, Művelődési Ház, Bábshínház, Egyéb létesítmények) Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk.

Formái:

- könyvtárlátogatások: gyermekprogramok

Kapcsolatok szakmai szervezetekkel

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésünknek, illetve a programunk megkívánta fejlesztési lehetőségeknél megfelelően részt veszünk azokon. Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében igénybe vesszük segítségüket.

Kapcsolat a Fenntartóval

Kapcsolatunk részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű. Problémáink megoldását az együttműködés jellemzi. Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolattartásra törekszünk a város intézményeivel.

A kapcsolattartás formái:

- az óvodavezető folyamatos napi kapcsolata az önkormányzat, a pénzügyi osztály ügyintézőivel, a személyügyi előadóval.
- az önkormányzat által meghatározott módon beszámoló készítése,
- időpont egyeztetéssel a Polgármester meghallgatja az óvodavezetőt,
- Óvodai rendezvényekre meghívjuk a fenntartó képviselőit.

Kapcsolat a Kisebbségi Önkormányzattal

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek érdekében kapcsolatot tartunk a helyi kisebbségi önkormányzattal. A cigány származású gyermekek létszámára tekintettel, az óvoda a Cigány Kisebbségi Önkormányzatot a közvetlen partnerének tekinti. A cigány gyermekek szociális hátterének, problémáinak megismerése és a családok segítése érdekében folyamatos, tartalmas együttműködés szükséges az óvoda és a Cigány Kisebbségi Önkormányzat között.

A kapcsolattartás formái:

- esetmegbeszélések,
- partneri igényfelmérés,

Kapcsolat az Egyházakkal

Az egyházakkal jó kapcsolatot alakítottunk ki. Óvodánkban évente történik felmérés a szülői igényekről, és ennek alapján biztosítjuk az egyház képviselője számára a helyet, és az időt a hitoktatás számára.

8.3 Intézményen belüli kapcsolattartás

A két feladatellátási helyen azonos értékek, elvek mentén folyik az nevelőmunka. A két intézmény kapcsolattartásának formái:

Szervezés módját tekintve		
	Közösen	Feladatellátási helyenként
Nevelőtestületi értekezlet	X	
Nevelőtestületi megbeszélések		X
Munkaközösség működése	X	
Alkalmazotti értekezlet	X	
Alkalmazotti megbeszélés		X

A nevelőtestület együttműködése

- A nevelőtestületi tagok szoros együttműködését segítik a közös rendezvényeink szervezésébe és közreműködésébe történő részvétel, a szakmai napok, nevelőtestületi értekezletek, előadások, bemutatók, team munkák szervezése.
- **Az intézményben folyó szakmai munka során a folyamatos fejlődésre törekszünk.** Ennek érdekében pedagógusaink rendszeres hospitálással, team-munkával, esetmegbeszélésekkel biztosítják a színvonalas nevelőmunka feltételeinek megteremtését.
- Az évenként indított munkaközösségek, az év fő feladataihoz kapcsolódva szerveződnek, vagy folytatják tovább megkezdett tevékenységüket. Szakmai anyagok, ajánlások készítésével, mérésekkel, azok elemzésével, aktuális feladatok megoldásával aktív részesei az intézmény szakmai fejlesztésének.
- A többletfeladatok elosztásánál az óvodapedagógusok érdeklődését, egyéni adottságait vesszük figyelembe. Ezáltal azt kívánjuk elérni, hogy egy bizonyos területen jártasak legyenek, minél nagyobb sikerélményhez jussanak, sikeresen osszák meg egymás között a szerzett tudást, tapasztalatot, érezzék, hogy a közösség nélkülözhetetlen tagjai. Legyen jó a közérzetük, szeressék a helyet, ahová dolgozni járnak.
- A csoportbeosztásnál elsősorban a gyermekcsoport érdekeit vesszük figyelembe, jól együttműködő, egymás munkáját jól kiegészítő óvónői párokat alakítunk ki.

Az óvónő és a pedagógiai asszisztens, dajka együttműködése

- Programunk megvalósítása során a dajka munkája az óvodapedagóguséval összehangoltta válik, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük.
- A nevelőmunkát segítő pedagógiai asszisztensre, dajka alkalmazottakra jellemző a gyermekszeretet, a jó nevelői attitűd, a megfelelő kommunikáció.
- A pedagógiai asszisztens és a dajka egyike a gyermeket nevelő felnőttnek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a

dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően. Tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják az óvónők a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani. Ezért az elkészített nevelési terveket óvodapedagógusaink ismertetik a dajkákkal, hogy láthassák és így segíthessék az aktuális nevelési célok megvalósítását. Szükségesnek tartjuk a hetenkénti feladatoknak is a pontosítását, egyeztetését. Ez a tudás, különösen a szakképzett dajkák esetében megsokszorozhatja a felnőttektől kiinduló nevelő-hatásokat.

9. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

9.1. A csoportok szervezése

A jelentkezők életkorától és számától függ, hogy részben osztott, osztott, vagy vegyes csoport működik az óvodában. Amennyiben lehetséges, azonos életkor szerint alakítjuk ki a csoportokat.

Óvodai csoport: az a legalább egy nevelési évre, tanévre alkotott oktatásszervezési egység, amely meghatározott közös pedagógiai feladatok végrehajtására alakul az óvodába felvételt nyert, azonos feladat ellátási helyre járó gyermekekből.

Csoportok szervezési elvei

- létszámhatárok (maximum 25 fő - az évközben jelentkező gyermekek felvétele esetén a maximális létszám 20 %-kal növelhető)
- csoportszoba férőhelye
- tartalmi szempontok alapján:
 - életkor
 - fejlettség
 - SNI, HH, HHH gyermekek száma a csoportban
 - óvodánk nevelési gyakorlatának szervezési elvei (speciális képzések, felzárkóztatás, tehetséggondozás)

Óvodán belül, ha a feltételek adottak, többféle csoport-kialakítási elv is érvényesülhet, amennyiben az nem sérti a helyi nevelési gyakorlat alapelveit. (A csoportok létszámkülönbsége óvodán belül maximum 2-3 fő eltérést mutathat a közel azonos alapterületű csoportszobák tekintetében.)

Az így szervezett csoportok kedvező fejlődési környezetet jelentenek, hiszen a hasonló korú gyermekek érdeklődési köre, játék és kommunikációs szintje, testi, értelmi, szociális fejlettsége is közelebb áll szintjében, így a fejlesztés lehetősége is nagyobb. Fontos, hogy a csoportot vezető óvodapedagógus a fejlesztést a korcsoportban az egyéni fejlettséghez mérten valósítsa meg. A csoportok szervezése mellett, ugyanakkor élünk a kis óvoda adta lehetőségekkel. A gyülekezési idő, a kötetlen udvari tevékenységek, ünnepek, ünnepélyek, séták lehetőséget adnak arra, hogy a kicsik és a nagyok együtt tevékenykedhessenek, a nagyok segítsék a kicsiket, vigyázzanak rájuk, a kicsik eltanuljanak tőlük új dolgokat.

A négy évig óvodába járó gyermeknél egyenként mérlegelve, valamint a szülő kérését és lehetőségeinket figyelembe véve az intézményvezető dönti el, hogy a gyermek fejlődését a kis, középső, vagy a nagycsoport ismétlése szolgálja-e a legjobban.

Napirend, hetirend

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető időtartamú differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú - 5-35 perces – csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

A **napirendben** az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események stb. hatására. Napirendünk nagy intervallumokra osztja, nem szabdalja szét apró szakaszokra az időkeretet.

A reggeli étkezéstől ebédig szabad játék, étkezés, mozgás, kezdeményezések, tevékenységek zajlanak a csoportok életkori és fejlődési szintjéhez igazítva. Rugalmas, hiszen óvodapedagógusaink a gyermeki figyelemnek, érdeklődésnek megfelelően alakítják a különböző tevékenységek időtartamát.

Minden csoport napirendjében vannak stabil elemek, melyektől egyetlen csoport sem tekinthet el (pl. ebéd, pihenés, stb.), amelyek biztosítják a rendszert, így érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben.

A **hetirend** kialakításában is a folyamatosságot, és a rendszerességet tarjuk fontosnak. Domináló szempont a rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás, mely elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

Óvodánkban a csoportok heti rendjének kialakítását az óvoda eszközállományának függvényében összehangoltan tervezzük.

A szervezett tevékenykedtetés lehetséges formái:

- Kötött: mozgás, verselés - mesélés, ének –zene- énekes játék- gyermektánc, rajzolás – festés –mintázás - kézimunka, külső világ tevékeny megismerése
- Kötetlen: mozgás, verselés - mesélés, ének –zene- énekes játék- gyermektánc, rajzolás – festés –mintázás - kézimunka, külső világ tevékeny megismerése

A szervezett ismeretszerzés lehetséges munkaformái:

Frontális	Mozgás, Verselés - mesélés, Ének – zene-énekes játék - gyermektánc, Rajzolás – festés – mintázás - kézimunka, Külső világ tevékeny megismerése
Mikrocsoportos	Mozgás, Verselés - mesélés, Ének – zene-énekes játék - gyermektánc, Rajzolás – festés –mintázás - kézimunka, Külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	Részképességek fejlesztése

A szervezett ismeretszerzés ajánlott időkeretei korcsoportonként, csoport fejlettségi szintjének függvényében:

	Külső világ tevékeny megismerése Környezeti ismereti tartalommal	Külső világ tevékeny megismerése Matematikai tapasztalatok	Verselés, mesélés	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, – festés, – mintázás, – kézimunka	Mozgás
3-4 évesek	Heti egyszer 10-15'	Spontán helyzetekben	Naponta 5-10'	Heti egyszer 10-15'	Heti egyszer 10-15'	Heti egyszer 10-15'
4-5 évesek	15-20'	15-20'	10-15'	15-20'	15-20'	15-20'
5-6-7 évesek	30-35'	30-35'	15-20'	30-35'	30-35'	30-35'
	1+: adódó alkalom, napi aktualitás	Spontán helyzetekben is		Spontán helyzetekben is	Folyamatosan minden nap	Naponta szabad mozgás

9.2. Gyermekélelmezés

A monori óvodák nem rendelkeznek külön főző konyhával, az étkeztetést Monor Város Önkormányzata - egy külön üzemeltető helyi céggel kötött szerződés alapján - látja el. Az ételt a monori Kövál Zrt. által üzemeltetett főzőkonyha szolgáltatja. A konyha vezetőjével jó kapcsolatot alakítottunk ki. A zöldség és gyümölcs pótlását óvodánk meghatározott zöldség-gyümölcs napok beiktatásával biztosítja.

9.3. A gyermekek fejlődésének nyomon követése

Alapelv:

- Az óvodai élet során a megismerés, a gyermek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése az óvodába lépés pillanatában kezdődik és folyamatos. Egyénileg és folyamatosan nyomon követjük óvodásaink fejlődését, hogy számukra az optimális fejlesztő hatásokat biztosítsuk.
- Minden gyermek „más”, saját kompetenciákkal rendelkezik, a gyermek fejlődését elsősorban saját magához kell mérni.
- A megfigyelés, mérési eljárás az adott pillanatot értékeli, egy adott állapotot rögzít. A gyermek folyamatosan fejlődik, változik, az érés (lélektani folyamat) folyamatosan megy végbe.

Cél:

- A hatékony nevelés, melynek alapfeltétele óvodásaink egyéni, értelmi sajátosságainak megismerése. A megismerésben első lépcső az óvodába lépést megelőzően a szülő, akivel anamnézist veszünk fel, a gyermek adott állapotára, fejlődésére vonatkozó információt gyűjtünk. Az óvodai nevelés tartalma lefedi az óvoda gyermek személyiségének komplex fejlesztését, az egyénre szabott módszerekkel, eszközökkel.

Feladat:

- Intézményi szinten kialakított rend szerint (*megfigyelés, mérés*) az óvodapedagógus ismerje meg a gyermekek fejlettségét. Minél több ismeretet igyekezzen szerezni a gyermekről természetes közegében, természetes tevékenységében való részvétele során.
- A gyermekek fejlettségére vonatkozó megfigyeléseit, méréseit az óvodapedagógus az intézményi szinten kialakított egységes dokumentációban rögzíti, a megfigyelések értékelését területenként elvégzi. Ennek alapján egyéni fejlesztés irányát kijelöli.
- A fejlesztés a gyermek kedvelt tevékenységére, érdeklődésére alapozva történik.
- A fejlesztés során változatosan alkalmazza a hagyományos és korszerű módszereket.
- Az óvónő a gyermek kedvelt játékát, játéktevékenységeit az óvodai életben való részvételét, fejlődését folyamatosan nyomon követő megfigyelési, mérési eredményeit, az ahhoz kapcsolódó szakmai intézkedéseit a gyermek fejlődési naplójában dokumentálja.
- A gyermek fejlődését nyomon követő fejlődési napló alapján a szülőt az óvodai élet folyamán rendszeresen tájékoztatja.
- A fejlesztésben közreműködő speciálisan képzett pedagógus javaslatának, konzultációjának figyelembevételével, az óvodapedagógus a csoportjában többségi gyermekekkel együtt nevelt SNI gyermek fejlesztéséhez egyéni fejlesztési tervet készít. A fejlesztés tevékenységét a szakértői véleményre alapozva és a fejlesztésben közreműködő speciálisan képzett pedagógus munkájával összehangoltan **végzi**, tervezi. A fejlesztés időtartalmát 11.01.- 04.30.-ig tervezi és májusban a fejlesztés eredményét rögzíti.

Gyermei fejlődés nyomon követésének területei:

- szociális helyzet mérése (a törvényi előírásoknak megfelelően),
- szociometria
- készség- és képességszint mérés az alábbi területeken
 - Egészséges életmód szokásai;
 - Testi érettség, mozgás;
 - Rajzkészség, finommotorika;
 - Értelmi képességek;
 - Érzelmi, akarati élet;
 - Anyanyelvi képességek;

Értékelés:

A vizsgált területek értékelése 5 fokú skálán történik, az egyéni fejlesztés irányát az eredmények alapján a szülői egyeztetést követően határozzuk meg.

Az egyéni fejlődést tartalmazó intézményi szintű dokumentumok:

- anamnézis lapok
- egyéni fejlettségmérő lapok,
- gyermekmunkák

A gyermek fejlődésének nyomon követése érdekében az óvodába lépést követően három hónapon belül, az iskolába lépőknek februárban-márciusban kerül sor a mérésére, az elért eredményeik rögzítésére.

10. DOKUMENTÁLÁSSAL KAPCSOLATOS FELADATOK

A tudatos pedagógiai munka tükörképét dokumentációnk adja.

Alapelveink:

- Használhatóság! Dolgozzunk belőle!
- Mutassa a pedagógiai előzményeket, a tervezett folyamatot és azt, amit sikerült megvalósítanunk
- Mindig a legegyszerűbb formát válasszuk
- Rövid idő alatt kitölthető legyen (hosszú szövegezés helyett lényegre törő forma)

Felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését.

Óvodai csoportnapló

Az óvodai nevelés a pedagógiai munka legfontosabb dokumentációja. Tükröznie kell az óvodai nevelési programját.

A csoportnapló tartalmi kialakítása intézményi szinten a rendelet előírása szerint történik.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú dokumentum esetén az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét.

A pedagógiai munka tervezésével és a gyermek fejlődésével kapcsolatos dokumentáció az óvodánkban:

Megnevezés	Időtartam	Tartalom
Éves terv	1 év	Tanulási tevékenység tervezése: évszakok köré csoportosítva az anyaggyűjtést - kísérletek, megfigyelések ötlettára
Heti terv	heti	A tanulási tevékenység összeállított terve
Feljegyzés a csoport életéről, reflexió	kétheti	A nevelési, tanulási tevékenység összegző értékelése
Nevelési terv	félév	Játék és tanulási tevékenység Anyanyelvi nevelés, fejlesztés

		Az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés Munka jellegű tevékenység
Projektterv	Javasolt 2-4 hét	Egy kiválasztott téma projektmódszerrel történő feldolgozása
Feljegyzés a gyermekekről	évente 2 alkalom: november és május - június	A gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzítjük. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.
Anamnézis	gyermek felvétele esetén egyszer	Élettörténet, gyermeki fejlődést meghatározó tényezők feltárása.

11. A NEVELÉSI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA

A tájékoztatás, a megismertetés formája, rendje

Pedagógiai programunk legfontosabb elemeit a következő rendben ismerik meg az érintettek:

Óvodapedagógusok	- nevelőtestületi értekezlet,
Technikai alkalmazottak	- alkalmazotti értekezlet során
Szülők (aktuálisan)	- Intézményi Szülői Szervezet ülésén, szülői értekezleten, központi faliújságjai
Szülők (folyamatosan)	- Intézményben és telephelyén előre egyeztetett időpontban olvasható, és a weboldalon nyilvánossá téve
Fenntartó	- tájékoztatásul
Iskola, bölcsőde	- weboldalon elérhetővé téve

11.1. A hozzáférhető elhelyezés biztosítása

Hozzáférési pont	Kinek
Monori Petőfi Óvoda-vezetői iroda	Hivatalos kapcsolatok, Szakmai irányítás, Szakmai partnerek
Mesevár telephely - vezetői iroda	Hivatalos kapcsolatok, Szakmai irányítás, Szakmai partnerek
óvodai csoportok	- Óvodapedagógusok, szülők számára
weboldal	- Szülők folyamatos tájékoztatása

11.2. A tájékoztatás kérés és erre a tájékoztatás adás rendje

A kollegák, a szülők és egyéb partnerek tájékozódásának alapján további információt kérhetnek, javaslatokat fogalmazhatnak meg helyi óvodai nevelési programunkkal kapcsolatosan.

Ki	Tájékoztatás kérés módja	Tájékoztatásadási forma
Óvodapedagógusok, - csoportosan (szakmai mk.) - egyénileg	- írásban a felmerült pontok jelölésével - vezetői fogadó délutánra bejelentkezés a felmerült pontok jelölésével (szóban)	- szakmai nap, nevelési értekezlet - vezetői fogadó délutánok
Szülők - csoportosan - egyénileg	- int. vezető vagy csoportos óvónő felé szóban jelölve a problémás pontokat - int.vez. vagy csoportos óvónő felé szóban jelezve a felmerült pontokat	- szülői értekezlet vagy fogadóóra - vezetői fogadó délutánok, fogadóórák

12. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

12.1. A program hatálya, hatályba lépése

A Monori Petőfi Óvoda pedagógiai programja hatálya kiterjed valamennyi munkáltatói kapcsolatban lévő közalkalmazottra. A program tartalmi vonatkozása megvalósításáért felelősek az intézményvezető és az óvodapedagógusok.

A nevelőmunkát segítő alkalmazottak is felelősek azért, hogy ismerjék a program elemeit és saját tevékenységükkel ennek megfelelően segítsék az óvodai pedagógiai munkát.

Intézményünk pedagógiai programja 2021. 09. az elfogadást követően lép hatályba a nevelőtestület elfogadása és az intézményvezető jóváhagyását követően.

12.2. A felülvizsgálat rendje

A Monori Petőfi Óvoda pedagógiai program felülvizsgálatának okai lehetnek:

- Törvényi változások
- Szervezeti átalakítás
- Partneri javaslatok, az igények változása
- Nevelőtestületi javaslat

A nevelési program módosítására javaslatot tehet:

- az óvoda vezetője
- a nevelőtestület kezdeményezésére
- a nevelők szakmai munkaközösségei
- a szülői munkaközösség vagy
- az óvoda fenntartója

A módosítás – döntés előkészítő szintjei:

- Nevelőtestület
- Szakmai munkaközösségek
- A programmódosítás feltétele:
 - a nevelőtestület kétharmados többségi szavazata az elfogadásról

Előírás a programmódosítás előterjesztésére

- Írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének.

13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1 Egyetértését nyilvánította: Szülői Munkaközösség-én

Kelt: Monor, 20.....

Szülői Munkaközösség Elnöke

2 **Fenntartó egyetértését nyilvánította:**sz Határozata alapján.

3 **Tájékoztatásul** megküldjük az iskolának, rövidített változat a szülőknél.

4 **Publikálás formája:** az óvodavezető, illetve tagóvoda-vezetők irodájában, illetve az óvoda honlapján megtalálható.

5 **Irattári szám:**

6 **A nevelőtestület elfogadta:** 20.....-én keltsz Intézményi Határozatával.

.....

.....

hitelesítő

hitelesítő

Intézményvezető jóváhagyta: 20.....-én

Kelt: Monor, 20.....

.....

Szilágyiné Zsemer Ágnes

p.h.

1.SZ. MELLÉKLET: BESZOKTATÁSI ÉS VISSZASZOKTATÁSI TERV

A beszoktatással kapcsolatos feladataink:

1. Érzelmi nevelés terén fontos, hogy már az óvodába lépéskor kedvező hatások érhék a gyermekeket.

1.1. Elfogadó, derűs óvodapedagógusi attitűddel, szemlélettel otthonos légkör fogadja őket.

1.2. Az óvodai felvétel előtt személyes kapcsolat kialakítására biztosítunk lehetőségeket:

- Beiratkozás idején lehetőséget biztosítunk óvodánk életének megismerésébe (nyílt nap). A beiratkozás során, szintén várjuk a szülőkkel együtt a gyermekeket is. A szülőnek lehetősége van elmondani, ha még valamivel kapcsolatban bizonytalanságot érez, vagy tanácsot kérhet, hogy az óvodába lépésig hátra maradt időben még mivel tudja elősegíteni önmaga és a gyermeke számára a későbbi könnyebb beszoktatást.
- Ekkor a szülők és a gyermekek megismerkedhetnek az óvodánkkal, a dolgozókkal, lehetőség szerint a leendő óvó nénikkel, dadussal, és a csoportszobával, a hozzá tartozó öltözővel, mosdóval. Eltölthetnek egy kis időt a csoportokban, bepillantást nyerhetnek az óvodai életbe, hogyan is zajlik egy délelőtti az óvodában, és kérdéseikre is szívesen válaszolunk. Mesélünk az óvoda életéről és a beszoktatási szokásokról.
- Törekszünk még az óvodai élet megkezdése előtt augusztus hónap második felében minden új óvodást felkeresni otthonában. Ezzel lehetőségünk nyílik a gyermek megismerésére, ill. a családdal való személyes elbeszélgetésre - óvodai jel megbeszélése, anamnézis felvétele.

1.3. A beiratkozást követően a szülők értesítést kapnak gyermekük felvételéről és az első szülői értekezlet időpontjáról, amit a nyár végén, a nevelési év kezdete előtti héten tartunk:

- Az első szülői értekezleten ismertetjük röviden az intézmény Pedagógiai Programját és házirendjét:
 - Ez az első olyan színtér, ahol először találkozunk közvetlenebb körülmények között. Igyekezünk minden olyan információt elmondani, amelyeken keresztül a szülők meggyőződhetnek arról, hogy mindent a gyermekükért teszünk, melyekből látják, hogy mik a céljaink, és mik azok a szokások, szabályok, amelyek egy közösségi élet során elengedhetetlenek. Megbeszéljük, hogy csak együtt tudjuk a gyermekeket átsegíteni a beszokás nehézségein, és kérjük együttműködésüket az elkövetkezendő években is.
- Tájékoztatjuk a szülőket a kedvezmények igénybevételének feltételeiről és ekkor kapják meg az óvoda házirendjét is.

2. A nevelési év indítását megelőzően a csoport feltételrendszerét felülvizsgáljuk, és biztosítjuk a megfelelő eszközöket.

- Gyermekek jele az öltözőszekrényen, mosdóban felhelyezésre kerül.
- A csoportszoba berendezését az adott életkor tevékenységeinek jellegzetességeihez igazítjuk.

3. Az érzelmi biztonság kialakítására kiemelt figyelmet fordítunk a beszoktatás időszakában is.

- A szülői igényeknek megfelelően befogadási időszakot biztosítunk - folyamatos beszoktatás.
- A befogadás időszakában, az első két hétben biztosítjuk a személyi állandóságot, a csoportban dolgozó felnőttek egész napos, teljes jelenlétével.
- Az óvodapedagógus elhelyezkedésével jól látja az érkező gyerekeket, és személyesen, szeretettel, hívogatóan fogadja- nevén szólítva a gyermeket, szükség szerint elé megy, kezét megfogva kíséri a gyerekek közé - mindaddig, amíg erre egyénileg szüksége van.
Személyes odafordulásával, a gyermek igényéhez, érzelmi állapotához igazodóan választja meg a megfelelő személyes kontaktust (ölbe veszi, simogatja, megnyugtatja, vigasztalja, mosolyog rá, kezét megfogja, érdeklődik, kíváncsi, tapintatos, nyugalmat áraszt).
- Az érzelmi megnyugvást, elválást, átmenetet segíti a gyermek, otthonról hozott személyes, kedves tárgyai (alvós, plüss figura, „rongyóka”, kispárna...), amelyet igényéhez igazodóan a nap bármely szakaszában használhatja és elhelyezheti az óvodai szinten, közösen kialakított helyen.
- Az óvodapedagógus érdeklődve, a gyermek igényéhez igazodva meghallgatja a gyermeket, természetes módon érdeklődik a pillanatnyi érzései, élményei, elbeszélései iránt. „Örülünk egymásnak, együtt vagyunk!” örömét közösen átélik.
- Az óvodáskor elején a tevékenységszervezések alkalmával kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a közös együttes tevékenységek során átélt öröm közben lehetőség nyíljon a „MI” és „EGYÜTT” élményének megélésére (játék, dramatikus utánozó mozgás, vizuális tevékenységek, ölbeli játékok, közös beszélgetős összebújások, stb.).

Sikerkritériumok (Mikor tekintjük sikeresnek):

- Örömmel érkezik a gyermek az óvodába, itt jól érzi magát.
- El tudja mondani csoportjuk nevét, saját nevüket és jelüket.
- A csoportban dolgozó felnőtteket nevükön szólítják.
- Csoporttársaik keresztnévét megjegyzi.

Visszaszoktatási feladataink:

1. A nevelési év indítását megelőzően a csoport feltételrendszerét felülvizsgáljuk, és biztosítjuk a megfelelő eszközöket.

- Gyermek jele az öltözőszekrényen, mosdóban felhelyezésre kerül.
- A csoportszoba berendezését az adott életkor tevékenységeinek jellegzetességeihez igazítjuk.

2. Érzelmi nevelés terén fontos, hogy az óvodában kedvező hatások érvényesüljenek a gyermekek számára.

- Elfogadó, derűs óvodapedagógusi attitűddel, szemlélettel, otthonos légkörben fogadjuk őket.
Az óvodapedagógus személyes odafordulásával, a gyermek igényéhez, érzelmi állapotához igazodóan választja meg a megfelelő személyes kontaktust (differenciált bánásmód alkalmazása, testi-lelki szükségletek kielégítése).
- A tevékenységszervezések alkalmával kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy a közös együttes tevékenységek során átélt öröm közben lehetőség nyíljon a „MI” és „EGYÜTT” élményének megélésére (kapcsolatteremtő játékok, együttműködést igénylő tevékenységek szervezése).
- Az óvoda szokás-szabályrendszerét felelevenítjük, és fejlettségi szintjük figyelembevételével bevonjuk őket ezek kialakításába, és fokozatosan lehetőséget biztosítunk a megismert szabályok következetes betartására.
- Felelevenítjük az ismert, kedvenc meséket, dalokat, dalos-, mozgásos játékokat, figyelmet fordítunk a gyermekek által átélt élményekre (rajzolás, beszélgetés).
- Továbbra is támogatjuk a már kialakult baráti kapcsolatok fenntartását, és ösztönözzük új baráti kapcsolatok kialakulását.

Csoportváltás esetén fontosnak tartjuk:

- A szülővel a személyes kapcsolat kialakítását (fogadóóra, családlátogatás).
- A gyermek régi csoportjának óvó nénijeivel a folyamatos kapcsolattartást a gyermek mielőbbi megismerése érdekében.

Sikerkritériumok (Mikor tekintjük sikeresnek):

- Új baráti kapcsolatok alakulnak ki, régi baráti kapcsolatok szorosabbá válnak.
- A szokás-szabályrendszert képesek betartani, alkalmazni.
- Jól érzi magát a gyermek a csoportjában.